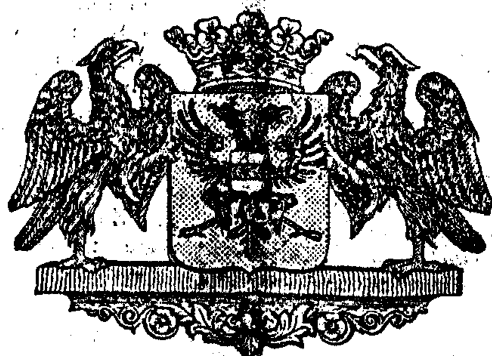
Jaargang 109. Dingsdag, 26 Maart 1850.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD
voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

Ingezonden Stukken.

De Minister THORBECKE.

In het dagblad *de Nederlander* van den 19den dezer komt een artikel voor, dat van Groningen zoude zijn ingezonden, waarbij, na de vermelding van de verschillende besluiten van den minister van binnenlandsche zaken, omtrent de vermindering van de jaarlijksche toelagen, het niet toestaan van het gebruik van provinciale fondsen ten behoeve der Akademie, het volgende gezegd wordt: „dat men geenszins willens is voor het despotismus van een' minister te bukken; dat men, zeker van de overwinning, een' kamp op leven en dood zal aangaan, waarin niemand zal achterblijven; dat de Stads Regering op eene even moedige als beleidvolle wijze is voorgegaan en een besluit heeft genomen, om de Hoogeschool niet te laten varen, maar haar te geven wat zij noodig heeft, zoo lang (of liever zoo lang nog, dat is, zoo kort, gelijk wij vertrouwen) de ministeriële dwingelandij zal duren; dat de Stads Regering den moed heeft gehad, de Burgerij als ten strijde tegen den minister Mr. J. R. THORBECKE op te roepen." Verder roemt men er op, „dat de Stads Regering, door haar besluit, om geen geld toe te staan tot feestvieringen bij de plegtige inwijding van het Akademisch gebouw, den minister openlijk ten toon stelt, als die *eene hem toevertrouwde instelling* van het hoogste aanbelang, in plaats van haar, volgens zijn' pligt, te verzorgen, wil laten vervallen; dat de Stads Regering zich zoo in slagorde tegen den minister stelt en het bij deze demonstratie niet zal laten blijven." — Ook de Provinciale Staten zouden geenszins voornemens zijn, „zich door Mr. J. R. THORBECKE een Napoleontisch juk te laten opleggen en de Burgerij liet zich niet door eenen minister van eenen dag ontnemen, waaraan hare vaderen meer dan twee eeuwen hadden gebouwd."

En alsof dit alles nog geen venijn genoeg bevatte, laat de redactie van *de Nederlander* daar nog op volgen:

„Het is een treurig kenmerk van den tijd waarin wij leven, dat men tot zelfverdediging genoodzaakt wordt, tegenover hen, wier genegenheid en [illegible] liever zonde inroepen; maar zeker is het, dat [illegible] als die wij beleven, het eerste het onderspit delft, en dat het betoonen van moed en het ontwikkelen van kracht en volharding ten minste kans geeft op behoud."

Wij stellen hartelijk belang in onze Akademie, ja zooveel als iemand, maar keuren dergelijke taal ten hoogste af. De Stads Regering heeft met haar genomen besluit, dat wij ook ten zeerste toejuichen, niet verdiend, dat daarvan een zoo schandelijk misbruik wordt gemaakt, — dat men haar voorstelt als zich te plaatsen aan het hoofd der beweging. Wie is de man, die zich aanmatigt, op zulk een' vermetelen toon de gevoelens en de bedoelingen te verkondigen zoowel van de Provinciale Staten, als van de Regering en *Burgerij* der stad Groningen. Wij houden het voor meest waarschijnlijk, dat hij tot geene van deze drie behoort, en het eerder daarvoor, dat zijne demonstratie meer de strekking heeft tegen den persoon van den minister dan vóór het behoud der Akademie. — Mogten wij ons hierin vergissen, dan raden wij den steller van het bedoelde artikel in *de Nederlander* in het vervolg aan, om zich minder onvoorzigtig uit te drukken.

Wij zouden hier nog wel in vergelijking kunnen treden tusschen den minister *van eenen dag*, zoo als de heer THORBECKE genoemd wordt, en de vroegere ministers *van jaren*, maar een ieder kent en gevoelt genoeg het pak van den schuldenlast, dat onder hun bestuur is ontstaan, en waarom de tegenwoordige minister volstrekt tot bezuiniging genoopt is.

Ten slotte zij alleen nog gezegd, dat wij ongaarne ook de geringste bezuiniging zouden zien op eenig vak van onderwijs, de zekerste bron van volksgeluk; dat wij ons bovendien overtuigd houden, dat bij een naauwkeurig onderzoek en afdoende maatregelen, het batig saldo der inkomsten onzer Oost-Indische bezittingen, wel zooveel kon worden verhoogd, dat het de behoeften van onze drie Hoogescholen vele malen te boven ging, — dan hierop komen wij misschien later terug.

GRONINGEN, 23 Maart 1850.

Oud-Studentenfeest.

Met genoegen hebben wij de aanmerkingen en voorstellen gelezen van eenige oud-studenten in de provincie Friesland, op de circulaire van de commissie ter regeling en besturing van het in September te Groningen te houden oud-studentenfeest, in de *Groninger Courant* van den 22sten Maart. Wij hadden reeds een artikel, in denzelfden geest gesteld, gereed liggen om opgezonden te worden. Eerst meenden wij nu het stilzwijgen te kunnen bewaren, maar bij nader inzien, geloofden wij het niet ondoelmatig te zijn, dat wij openlijk als Groninger Provinciale oud-studenten ook te kennen gaven, dat wij het in de hoofdzaak met de oud-studenten uit de provincie Friesland eens zijn. Maar tevens meenden wij ons voorstel aan de commissie niet te moeten achterhouden, dat wij reeds vroeger hadden voorgenomen te doen, om namentlijk de contributie voor diegenen, die alle festiviteiten wenschen bij te wonen, uitgenomen den gemeenschappelijken maaltijd, te stellen op vijf à zes gulden, te storten vóór den 15den April, en dat diegenen, die ook later den gemeenschappelijken maaltijd nog wenschen bij te wonen, voor den 1sten Augustus zich daartoe moeten aangeven, met bijbetaling van negen à tien gulden.

Wij houden ons verzekerd, dat deze maatregel zal strekken tot vermeerdering der deelgenooten, en minder gegoeden zullen daardoor in de gelegenheid komen, om, al kunnen zij dan al niet deelen in al het genot der feestvierenden, toch niet geheel uitgesloten zullen zijn.

Eenige oud-studenten in de Provincie Groningen.

Het moet iederen opmerker, die in genoegzame aanraking met de lagere volksklassen komt, om die grondig te leeren kennen, en zich zelven daarenboven geene droombeelden schept, treffen, dat onder de lagere, en niet zelden ook onder de middenklassen der maatschappij, geenszins die kennis en beschaving wordt aangetroffen, welke de tegenwoordige betrekkingen van de maatschappij en de menschlievende eischen van onzen tijd vorderen. Eene meer algemeene verspreiding en vermeerdering van kennis en beschaving, onder alle standen der maatschappij, zoude men echter ten onregte enkel en alléén van het lager onderwijs verwachten. Men behoort niet uit het oog te verliezen, dat op de lagere scholen niet al datgene grondig en volledig kan onderwezen worden wat nuttig en wetenswaardig te achten is, maar dat men gedrongen is, — vooral ten platten lande, — om zich hoofdzakelijk te bepalen tot datgene wat noodzakelijk en onontbeerlijk is; zoodat men dus van het lager onderwijs geene volledige beschaving der Natie kan verwachten, maar slechts met grond kan eischen, dat bij dat onderwijs tot die volksbeschaving den *grond* gelegd wordt. En nu, — wat wordt er op dien grond voortgebouwd? Voorzeker, nagenoeg ieder leert lezen, en ontzaggelijk veel wordt er thans geschreven over allerlei onderwerpen, en in allerhanden vorm. Doch wat komt er van in de handen, en onder de oogen van de groote massa des volks? Veel van hetgeen geschreven en gedrukt wordt, onderstelt kundigheden, en eene mate van belezenheid, die zij zich niet verworven heeft. Daarenboven kan men bij het groote aantal, dat van den morgen tot den avond, in het zweet huns aanschijns het brood moet verdienen, of den geheelen dag door beroepsbezigheden strikt verbonden is, aan het einde van den dag, wanneer het ligchaam ter ruste neigt, bezwaarlijk lust en opgewektheid verwachten, om lange of uitvoerige stukken te lezen. Intusschen is het *lezen*, na geëindigde schooljaren, bijkans het eenige middel om hunne kennis uit te breiden, en het is dan ook nagenoeg alleen door dat middel, dat er op eene meerdere verspreiding van kennis en beschaving kan gewerkt worden. Wij willen in geenen deele beweren, dat er geene korte, populair geschrevene stukjes uitgegeven worden, welke tot dat doel zeer wel geschikt zijn, doch men mag het met regt betwijfelen, of dezelve wel zoo algemeen verspreid en in de handen des volks komen, dat men er dien algemeenen en gewenschten invloed van verwachten kan.

Er bestaat echter één middel, hetwelk boven allen geschikt is om aan de meest algemeene verspreiding van kennis en beschaving onder alle rangen en standen der maatschappij dienstbaar gemaakt te kunnen worden, — *het zijn de Dagbladen.* Wat wordt er gedrukt, dat zóó algemeen verspreid, zóó algemeen gelezen wordt, als de Courant? Het nieuws van den dag trekt de aandacht, zelfs van den meest eenvoudigen, en terwijl zijne oogen dit zoeken, gaan ze onwillekeurig ook over datgene, wat daarin meer opzettelijk tot zijn nut en onderrigting mogt aangetroffen worden. Een nieuwsblad, tevens aan de verspreiding van kennis en beschaving dienstbaar gemaakt, behoorde in ieder eenigzins welgesteld huisgezin steeds bij de hand te liggen, ten einde 's avonds door dienstboden en verdere huisgenooten gelezen te kunnen worden.

Het zegelregt op het formaat der Dagbladen [illegible] echter onze Dagbladen volstrekt om datgene te worden, wat ze konden en behoorden te zijn. Dat zegelregt maakt de Courant voor ieders bijzonder gebruik te kostbaar, en het verhindert de Redactie, om door de plaatsing van menig belangrijk en nuttig stuk, aan het blad meerdere uitbreiding te geven, en daardoor om nut te stichten, en dat zegelregt is dus werkelijk *eene belasting op het meest geschikte middel om kennis en beschaving te verspreiden onder alle rangen en standen der maatschappij.*

Wij vermeenden door deze regelen de attentie van allen, die in waarachtige volksbeschaving en veredeling belang stellen, te vestigen op dit onderwerp, en kunnen eindelijk ten slotte den wensch niet onderdrukken, dat inzonderheid thans, nu men zich zoozeer verzet tegen de bezuiniging, door de Regering toegepast op het Akademisch onderwijs, hetwelk hoofdzakelijk dient voor de *hoogere standen* der maatschappij, men evenzeer zijne stem mogt verheffen tegen deze belasting op het meestgeschikte middel tot verspreiding van kennis en beschaving onder *de midden- en lagere klassen des Volks.* Volgens het Zondagsblad van den 17 Maart l.l., bestaat er gegronde hoop op herziening der bestaande zegelwet, en mogen wij dus van de Regering bij die gelegenheid ongetwijfeld de voordragt tot afschaffing der hiervoren bedoelde belasting hopen.

L.

NIEUWSTIJDINGEN.

NEDERLANDSCH-OOSTINDIE.

BATAVIA, 29 Januarij.

Bij besluit van den gouv.-gen. van den 11den Jan. is de vice-president van den raad van Ned. Indië, jhr. *J. C. Reynst*, ontheven van het dagelijksch beheer der zaken, zijnde hetzelve van stonde af weder door den minister van staat, gouv.-gen. aanvaard.

Aan jhr. *J. C. Reynst*, vice-president van den raad van Ned. Indië, in voldoening aan de herhaaldelijk door hem gedane verzoeken, is op de meest eervolle wijze uit 's lands dienst ontslag verleend, onder dankbetuiging, namens Z. M. den Koning, voor zijne langdurige en trouwe diensten, en is hem toegelegd pensioen.

Met de waarneming der betrekking van vice-president van den raad van Ned. Indië is belast het lid in den raad van Ned. Indië *C. S. W.* graaf *van Hogendorp*, totdat door den Koning daarin zal zijn voorzien.

— De ongelukkige gevolgen van den mislukten rijst-oogst op Java hebben zich in de residentie Samarang nijpend doen gevoelen en het artikel doen stijgen. Te Batavia is blanke Java niet onder *f* 130 te bekomen, voor ordinaire wordt *f* 125 betaald.

Te Samarang vinden de aanvoeren gretig koopers à *f* 145.

— Op den 20sten Januarij is te Batavia in het openbaar verkocht eene hoeveelheid van $544\frac{1}{16}$ reaal stofgoud, afkomstig van Menado en Bandjermasin, welke heeft opgebragt *f* 17,269.68 of gemiddeld *f* 31.92 per reaal. Het goud van Bandjermasin heeft gemiddeld *f* 45 per reaal opgebragt, terwijl het overige van *f* 29 tot *f* 33 per reaal haalde.

RUSLAND.

PETERSBURG, 14 Maart.

De Russische troepen hebben, naar de van regeringswege bekend gemaakte berigten, in den Kaukasus wederom eene schitterende zege over eene troepen-afdeeling van *Schamil*, onder de bevelen van *Hadschi Murat* behaald. Eene Russische kolonne, onder den generaal-majoor *Wrewski*, was met vrij veel woede aangegrepen door de Kaukaziërs, met 8000 man en 5 stukken geschut, ten einde de onzen te beletten zekere verschansingswerken te voltooijen. Het gevecht duurde 4 uur, doch kwam den vijand duur te staan, want hij verloor vele manschappen aan dooden en gewonden, onder welke laatste men ook den opperbevelhebber telt. De Russen hebben 9 dooden verloren, terwijl 8 officieren en 155 soldaten gewond zijn.

ITALIE.

Het regeringsblad van het Hertogdom Parma, van den 9den, behelst een besluit, waarbij de leden van het voorloopig bestuur, dat zich in 1848 opwierp, veroordeeld worden om aan de schatkist de onder hun bestuur uitgegeven gelden terug te betalen, ten bedrage van omstreeks 600,000 francs. Zij worden, elk voor het geheele bedrag, aansprakelijk gesteld voor de teruggave dier som uit hun bijzonder vermogen.

— In Milaan ziet men, even als in 1848 den naam van *Pio Nono*, thans alom op de muren het jaartal MDCCCLI gegrift, hetwelk de voorzegging zoude bevatten, dat in 1851 Milaan eene beroemde, vrije, onafhankelijke stad zal zijn (*Milano Diventera Capitale Celebre, Città Libera, Independente).*

GRIEKENLAND.

Te Athene heeft men met teleurstelling vernomen, dat de buitengewone Fransche zaakgelastigde, baron *le Gros*, die aldaar den 5den dezer aangekomen is, in last had de gegrondheid der Britsche eischen te onderzoeken, en, naar den uitslag van zijn onderzoek, aan den Britschen gezant eene schikking voor te slaan. Men had zich te Athene gevleid, dat de andere mogendheden de zaak uit een hooger oogpunt zouden beschouwen, en aan Engeland het regt zouden betwisten om Griekenland aan te vallen op eene wijze, welke deszelfs onafhankelijkheid in gevaar brengt. Men vestigde thans te Athene zijne hoop op Rusland, en wachtte met ongeduld de aankomst van tijdingen uit Petersburg.

DUITSCHLAND.

Nieuw tijdperk van Duitschland's éénheid.

ERFURT, 20 Maart.

Heden heeft de opening van het nieuwe Duitsche Parlement in het regeringsgebouw plaats gehad. Te half twaalf verschenen de leden van den raad van het bestuur in de vergadering. *Von Radowitz* begon zijne redevoering met een geschiedkundig overzigt te houden, en sprak van de verpligting der vereenigde regeringen om eene constitutie te geven. De gehoopte toetreding van *alle* Duitsche Staten is niet gevolgd. Holstein-Lauenburg is daartoe door den tijdelijken oorlogsstaat verhinderd geworden. En toch mogen de regeringen niet lang meer aarzelen. Hannover en Saksen hebben andere plannen. Hannover heeft zich geheel losgerukt; tegen beide zijn klagten ingesteld. Intusschen moeten de regeringen zich aan dien afval niet storen.

Vervolgens werden als onderwerpen ter behandeling aangekondigd: de constitutie, de memorie, de kieswet en de additionnele akte, en tevens verzocht, dat men de door beide Kamers goedgekeurde veranderingen ter kennis van den raad van bestuur zoude brengen. Verder werd verzocht, dat het Parlement dien raad zoude magtigen, om de onderhandelingen te openen tot het meer naauwkeurig bepalen der door de Hanzesteden bij hare toetreding gemaakte voorwaarden. Nadat *von Radowitz* eindelijk de benoeming der commissarissen bekend had gemaakt, verklaarde hij dit Parlement namens de verbonden regeringen geopend, waarop de leden zich verwijderden tot het constitueren hunner vergadering. *Von Auerswald* is tot voorloopig president verkozen.

[De *Amst. Ct.* behelst dienaangaande de volgende zeer juiste beschouwing:

„Met den 20sten Maart is de geschiedenis der vereenigde Duitsche staten een nieuw en belangrijk tijdvak ingegaan. Na het mislukken der eerste pogingen tot het gronden eener Duitsche eenheid, ten gevolge der overdreven plannen van de meesten, de verdeeldheid van allen en den heimelijken of openbaren tegenstand der regeringen, is er eene lange tusschenruimte ingetreden, welke nogtans door geen der bestaande partijen in werkeloosheid is doorgebragt. Diplomatieke onderhandelingen van allen aard en de meest uiteenloopende strekking zijn tusschen de verschillende regeringen gedreven, om tot het doen zegevieren der bijzondere plannen te strekken.

„Gelukkig heeft een groot deel der bezadigde Duitsche natie en aan zijn hoofd de met regt als grooten staatkundige geroemde *H. von Gugern*, dat inderdaad het gronden eener Duitsche eenheid wenschte, begrepen, dat het geschiktste middel, om dit doel te bewerken, niet daarin bestond om alles te verwerpen dat niet dadelijk al hunne wenschen voldeed, maar die regeringsplannen te volgen, welke het gewenschte doel het meest nabij zouden komen. De mannen van Gotha sloten zich daarom aan Pruissen vast, dat van zijnen kant had ingezien, hoe het handhaven der oude instellingen in den tegenwoordigen tijd eene onmogelijkheid was geworden.

„Men moet het ter eere van de Pruissische regering erkennen, dat, eenmaal hare plannen genomen, zij die, in weerwil der tallooze moeijelijkheden, met kracht, met opregtheid en onwrikbare standvastigheid heeft weten vol te houden. Welke ook de geheime bedoelingen zijn, welke zich voor haar aan het zegevieren der plannen mogen vastknoopen, voorzeker toch waren zij een wezenlijke en belangrijke stap op den weg van vooruitgang, aan welks uiteinde sommigen nog altijd wanen eene volkomene eenheid te zullen vinden.

„De 20ste Maart is de dag, die aan de geheime onderhandelingen, de vele intrigues, in de laatste maanden gevoerd, een einde heeft gemaakt, om plaats te maken voor handelingen, voor daden. Oostenrijk en de overige Duitsche koningrijken waren met het openbaren dezer daden eenige dagen voorgegaan en hebben thans even duidelijk en ondubbelzinnig hunne eischen tegen die van Pruissen overgesteld.

„Welke zal thans de uitslag zijn van dien openbaren strijd? Zal de oude bondsdag hersteld worden of wel eene centrale regering den grondslag leggen tot eene naauwere aaneensluiting en meerdere eenheid? Niemand is het gegeven voor het oogenblik deze vraag met zekerheid en op juiste gronden te beantwoorden. Te Erfurt zal voor een groot gedeelte het pleit moeten beslist worden. Is de meerderheid dezer vergadering de wenschen der Gothasche partij toegedaan, begrijpt ook zij dat *iets* beter is dan *niets*, vormt zij zich een juist denkbeeld van de bedoelingen en de magt van hare tegenstanders, dan zal naar alle gedachten het gewigt van haren invloed de schaal ten voordeele van Pruissen doen overhellen, en al moge deze regering dan ook geene Duitsche eenheid gronden, voorzeker toch zal in den toestand van het geheel eene aanmerkelijke verbetering daargesteld worden."]

Van den 21sten. Het statenhuis heeft heden geene zitting gehad. Het volkshuis heeft het reglement van orde *en bloc* aangenomen met slechts eene geringe wijziging.

Het plan der uiterste regterzijde schijnt het volgende te zijn: Luide zal zij betoogen, dat Pruissen door den federativen staat bedreigd wordt in zijnen rang als eerste mogendheid. Zwijgt hierop de regering, dan zal zij verklaren, dat de regering hare onmagt erkent. Wil daarentegen de regering bewijzen, dat dit eene dwaling is en dat zij vol kracht en magt zich uit den strijd zal redden, dan hoopt zij, dat die woorden der regering, aan welke gemakkelijk eene scherpere beteekenis is te geven, eenen ongunstigen indruk op de kleinere staten zullen maken. Op deze wijze pogen onze vijanden binnenslans hun doel te bereiken en de eenheid te verbreken. Het plan heeft slechts een gebrek, namelijk dat van bekend te zijn geworden.

Van den 22sten (door den telegraaf over Keulen). Het Statenhuis heeft in zijne zitting van heden met 62 van de 67 stemmen den heer *Rudolf von Auerswald* tot zijnen definitieven president, den heer *von Watzdorf* met 61 stemmen tot eersten, en Prins *Solms Hohensolms Lich* met 63 stemmen tot tweeden vice-president verkozen.

HAMBURG, 20 Maart.

Alle kenteekenen zijn voorhanden, dat het hervatten der vijandelijkheden tusschen Denemarken en Duitschland eerlang te verwachten is; daaronder telt men de nieuwe Deensche geldleening, het verschijnen van eenige Deensche oorlogsschepen in de haven van Eckernförde, het vernielen der schans bij Duppel, het wederzijds versterken der legers, enz.; van den anderen kant wil men weten, dat zoowel te Berlijn van Ruslands zijde, als te Koppenhage van Engelands kant, op het bewaren van den vrede is aangedrongen.

— Uit Flensburg wordt gemeld, dat zich in die wateren weder eenige Deensche oorlogsschepen hebben laten zien. Op het eiland Alsen heerscht veel beweging onder de Deensche soldaten; men heeft geschut in de Deensche verschansingen aan den oever van Sundewit gebragt. Ook van de zijde der regering in de vorstendommen worden toebereidselen gemaakt, zoo men meent te weten, om Sleeswijk binnen te rukken.

Van den 21sten. Te Altona werd heden ochtend plotseling appèl geslagen. Weldra zeide het gerucht, dat de Denen bij Flensburg waren geland, en dat de Duitsche troepen per spoortrein noordwaarts moesten vertrekken. Het bleek echter niets anders te zijn dan eene maatregel der militaire chefs, om zich van de marschvaardigheid der troepen te overtuigen, die dan ook snel op de loopplaatsen waren verschenen. In de landsvergadering te Kiel is van regeringswege aanvraag gedaan om oorlogsgelden.

BERLIJN, 21 Maart.

Naar men verneemt, zal de Pruissische gezant bij de Wurtembergsche Regering weldra teruggeroepen worden; vooral wegens de gezegden in de troonrede over den Pruissisch-Duitschen Bond.

FRANKFORT, 21 Maart.

Veel opziens baart hier de mislukte poging van prins *Gortschakoff* (onlangs hier aangekomen als Russisch gezant bij de bonds-commissie) om, namens zijne regering, de volgende concessiën te erlangen: 1) dat de bonds-commissie den baron *Bulow* als officiëlen vertegenwoordiger des Konings van Denemarken, in diens hoedanigheid als hertog van Holstein en Lauenburg, zou erkennen; 2) dat de bonds-commissie zonder eenige restrictie, het vroegere verdrag betreffende den wapenstilstand, en de vredespreliminairen van den 18den Julij 1849 als verbindend zou erkennen, en 3) van Pruissen zal vorderen, dat hetzelve overeenkomstig deze bepalingen den vrede met Denemarken zal sluiten. Zonderling genoeg, heeft prins *Gortschakoff*, alvorens zijne geloofsbrieven te overhandigen, de toestemming der bonds-commissie op deze drie punten verlangd, hetgeen natuurlijk door dezelve stellig werd afgewezen. Dien ten gevolge heeft de Russische gezant zijne geloofsbrieven teruggehouden en zal hoogstwaarschijnlijk weder onverrigter zake naar Petersburg terugkeeren. Velen willen in deze vordering, zoo wel als in de wijze zoo als die gedaan is, slechts een voorwendsel van de zijde der Russische regering zien, om bij het hervatten der vijandelijkheden in Sleeswijk-Holstein, openlijk partij voor Denemarken te kunnen trekken.

— Als een staaltje van de stemming der gemoederen in Keurhessen mag dienen, dat toen in de Kamer door den minister *Hassenpflug* het besluit des keurvorsten, betreffende hare verdaging, werd voorgelezen, het publiek in een schaterend gelach uitbarstte bij de woorden: „wij geven aan onze getrouwe Kamer de verzekering van onze vaderlijke welwillendheid en genade."

— Van verscheidene zijden ontvangen wij heden de bevestiging van de toetreding van Hannover tot het Munchener verdrag van den 27sten Febr., als eerstdaags ophanden zijnde.

Omtrent de toetreding van Oostenrijk tot het Munchener verdrag verneemt men, dat deze volledig is en dat Oostenrijk voor al zijne staten toetreedt.

— De Wurtembergsche landsvergadering heeft zich den 16den dezer geconstitueerd en den heer *Schoder*, het hoofd der demokratische partij, tot haren voorzitter benoemd. Deze heeft bij het aanvaarden dier waardigheid eene aanspraak gehouden, waarin de regeringen wegens de verwerping der Frankforter rijks-constitutie, en wegens de pogingen tot verkorting der in de laatste jaren langs den wettigen weg verworven burgerlijke vrijheid, hevig gegispt werden. Zoowel de benoeming van den heer *Schoder* tot voorzitter, als de toejuichingen, waarmede zijne toespraak door de meerderheid der vergadering ontvangen is, maken het, naar het oordeel van velen, waarschijnlijk, dat de regering zich al spoedig in het geval zal bevinden, van tot eene nieuwe ontbinding der vergadering over te gaan.

KEULEN, 23 Maart.

TELEGRAPHISCHE DEPÈCHE.

„BERLIJN, 23 *Maart voormiddags* 11 *ure.*

„Uit eene goede bron berigt ik u, dat de minister van buitenlandsche zaken aan den Pruissischen gezant aan het Wurtembergsche hof, den heer *v. Sydow*, bevel heeft gezonden, om, met zijn gezamentlijk gezantschaps-personeel, Stuttgart onmiddelijk te verlaten. Ten gelijke tijde heeft hij aan den Wurtembergschen zaakgelastigde te Berlijn, baron *v. Hugel*, eene nota doen ter hand stellen, waarin hij hem kennis geeft van de geheele afbreking der diplomatieke betrekkingen."

(*Zie het vervolg der Nieuwstijdingen, enz. in het Bijvoegsel.*)

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 21 Maart, kapit. *Ketelaar* Jantina Hendrika, van Dantzig; *Brouwer* Elsina, van Koppenhage; *Kort* Petronella, van Leer; *Donema* Renske Hooites, van Dantzig; *Boiten* Fossina Siers, van Koppenhage; *Schoemaker* de Tweeling, van Norden. — In het Vlie den 20 Maart, *Klein* Eendragt, en den 21sten *Oldenburger* Gerritje Koumans, beide van Newcastle; *de Groot* Arendina en *Plukker* jonge Hendrik, beide van Christiansand. — Te Batavia den 25 Jan., *Trip* Libra, van Boston. — Bij Wight den 19 Maart, *Wijkmeijer* Margaretha, van Rotterdam n. Marseille. — Te Jersey den 18 Maart, *Stuit* Margaretha Gesina, van Antwerpen. — Te Belfast den 17 Maart, *Engelsman* Dina Marchina en *Mulder* Wendelina, beide van Rotterdam; den 19den *Wijkmeijer* Gesina, van Dordrecht. — Te Dundee den 19 Maart, *Koerts* juffer Garrels, van Rotterdam. — Te Hull den 19 Maart, *Kolk* jonge Boll, van Amsterdam; den 20sten *van der Veen* vr. Anske, van Harlingen. — Te Londen den 19 Maart, *Engelsman* Niessina Schuringa, van Rotterdam. — Bij Douvres den 18 Maart, *Duif* jonge Duif, van Bordeaux n. Hamburg. — Bij de Owers den 14 Maart, *Swijgers* Amicitia, van Amsterdam n. Suriname. — Bij Plymouth den 18 Maart, *Smith* Maria Louisa, van Cuba n. Bremen. — Te Liverpool den 18 Maart, *Naatje* Alberdina Edzina, van Rotterdam; *Smit* Sjaardina, van Harlingen; den 19den *Scholtens* Sjoumenta, van Groningen. — Te Rendsburg den 14 Maart, *Faber* Hendrika Catharina, van Makkum n. Wismar; den 18den *de Jonge* de Weldaad, van Prider. n. Memel. — Te Holtenau den 17 Maart, *de Jonge* Catharina Cornelia, van Corsöer n. Schiedam. — Te Gloucester den 19 Maart, *Mulder* Marchina, van Antwerpen. — Te Queenstown den 18 Maart, *Potjer* Akke Boon, van Rotterdam n. Dublin. — Te Bergen den 6 Maart, *van der Laan* Rudolph, van Rotterdam; den 7den *Hansen* Fortuna, van Bremen. — Te Hamburg den 20 Maart, *Prins* Weldaad, van Bremen. — Te Bremerhaven den 20 Maart, *Gnodde* jonge Jan, van Groningen.

Binnengekomen te Helvoet den 23 Maart, kapit. *Harding* Alida, van Bordeaux; *Timmer* Elisabeth, van Liverpool. — Te Moulmain den 10 Jan., *Nap* Madura, van Rotterdam. — Te Gravesend den 21 Maart, *de Groot* Jantina, van Rotterdam. — Bij Dungeness den 20 Maart, *Kuen Bz.* Johanna Catharina, van Amsterdam n. Triest; *Nagel* Gebina Maria, van Bordeaux n. Rotterdam. — Te Dublin den 21 Maart, *Huisman* de 2 Zusters en *Potjer* Catharina Jantina, beide van Rotterdam. — Te North Shields den 20 Maart, *Lohman* Roelfina, van Amsterdam.

Zeilklaar te Nizza den 18 Maart, kapit. *Strootman* Sijbrand Jan, naar Amsterdam.

In lading te Londen den 19 Maart, kapit. *Olthoff* Abeldina, naar Amsterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 20 Maart, kapit. *Degenhard* Wicherdina, naar Dantzig; den 21sten *Bakker* Jacoba, naar Syra; *de Groot* Houthandel, op avontuur; den 22sten *Huisman* Catharina Elisabeth, naar Londen; *Das* Jacoba, naar Windau; *Schuur* Johanna Ettina en *Hensema* Ida Berendina, beide naar Koningsbergen; *Post* Afina en *Hazewinkel* Onderneming, beide naar Dantzig; *Heins* Bina Margrita, naar Bremen; *Vaalman* Catharina, op avontuur. — Van Texel den 21 Maart, *Giezen* juffer Hillegina, naar Newcastle. — Uit het Vlie den 18 Maart, *Flik* de Kleinkinderen, naar Stavanger; *Wever* Elisabeth Maria, naar Frederikstad; *de Vries* vr. Alida en *Kok* Hollandsch Trouw, beide naar Bergen; *Nanninga* de Vriendschap, op avontuur. — Van Vlissingen den 16 Maart, *Stuit* Johannes, naar Liverpool; den 19den *Hazewinkel* Roelfina Kuijper, naar Plymouth. — Van Helvoet den 21 Maart, *Lodewijks* Johanna, naar Jersey. — Van Maassluis den 21 Maart, *Fekkes* de Hoop, naar Newry. — Van Batavia den 15 Jan., *de Boer* Clara Henriette, naar Sourabaija; den 19den *Zeijlstra* Goede Verwachting, naar Amsterdam. — Van Samarang den 14 Dec., *Borchers* Lewe van Nijestein, naar Joanna en Nederland. — Van Antwerpen den 20 Maart, *Mooi* de Trouw, naar Koppenhage; den 21sten *Smaal* Jantina Catharina, naar Leer. — Van Dartmouth den 19 Maart, *van Wijk* Jennij, naar Stettin. — Van Triest den 12 Maart, *Kuiper* Anna Augusta, naar Alexandria. — Van Royan den 13 Maart, *Post* Waakzaamheid, naar Rotterdam; den 15den *Bieze* Baudina, naar Hamburg. — Van Cardiff den 18 Maart, *Smit* Margina, naar Porto. — Van Rendsburg den 7 Maart, *Glim* vr. Willemina, naar Svendborg; den 8sten *Riensema* Goede Verwachting; naar Windau; den 14den *Schaap* Geerdina, naar Eckernförde; den 18den *Hazewinkel* Vrede, naar Rostock. — Van Tonningen den 15 Maart, *Wegener* vr. Martha, naar Delfzijl. — Van Queenstown den 19 Maart, *Potjer* Akke Boon, naar Dublin. — Van Straalsund den 16 Maart, *Zelling* Jan Jacob, naar Londen. — Van Hamburg den 20 Maart, *Zoutman* vr. Ida, naar de Drie Zijlen.

Vertrokken van Triest den 15 Maart, kapit. *Dik* Catharina, naar Chattam. — Van Royan den 16 Maart, *Schoemaker* Aaltje, naar Amsterdam; *Helmers* de 4 Gezusters, naar Stettin. — Van Douvres den 21 Maart, *Smit* Gesina, naar Bordeaux.

DELFZIJL, 24 Maart. Binnengekomen den 21sten kapit. *Groenewold* Margaretha, van Hamburg n. Rotterdam; *Mulder* Goede Verwachting, van Hamburg n. Amsterdam; den 22sten *Hansen* Liberthe, van Osterrusoer; *Pronk* Tweelingen, *Wortel* juffer Heiltje en *de Boer* Zeelust, alle drie van Leer; *Stuitje* de jonge Maria, van Emden n. Rotterdam; *Bleeker* Henderika Jacomina, van Leer n. Amsterdam; *Kreutsman* Margaretha, van Leer. — Vertrokken den 22sten *de Jonge* de 3 Zusters, *Boswijk* Henderika en *Wolkammer* Eenige Broeder, alle drie naar Noorwegen; *Valom* Agatha, hege Stad Riga, *Nieter* Catharina en *Kramer* Fiatka, alle vi[er op] avontuur; *Molenkamp* vr. Aaltje, naar Leer.

HARLINGEN, 23 Maart. Binnengekomen den 20sten kapit. Eendragt, van Newcastle; den 21sten *de Groot* Arendina, Christiansand; *Oldenburger* Gerritje Koumans, van Newcastle; Hillechina, van Oudsoen; *Plukker* Hendrik, van Christiansand. Vertrokken den 17den *Dik* Petronella, naar Liverpool; den *Helmers* Stad en Lande, *Mulder* Margaretha, *de Boer* Reine, Jan Frederik, *Stuit* Concordia, *Brouwer* Lumina en *Pot* Cath Elisabeth, alle zeven naar Noorwegen; *Adema* de 3 Gebroe op avontuur; *Zwaal* Gijsbert Jan, *Lovius* Onderneming, *Pot* de Vrede, *Fijn* de Broeders, *Pemper* Margaretha, *Gust* de Hoop en *Vos* Knelzina, alle zeven naar Noorwegen.

ZOUTKAMP, 24 Maart. Binnengekomen den 21sten kapit. *Fre* Gesina, van Utrecht naar Bremerhaven, als bijlegger, hebb roer, ankers, enz. verloren, zijnde, zoo als men denkt, lek Zeilklaar, *Hangelbroek* Willem Hendrik en *Koetze* Annegina, naar Londen; *Jonkhoff* de Eendragt, naar Portsmouth; *Hilbr* Wendelina, naar Maldon; *Folders* de Weldaad, naar Harw *de Vries* Hoop op Welvaart, naar Noorwegen.

TERMUNTERZIJL, 24 Maart. Binnengekomen den 19den k *Burmann* vr. Maria, van Leer; den 20sten *Wegener* vr. Mar van Dantzig. — Vertrokken den 16den *Kreutzman* Magretha, 18den *Burmann* vr. Gesina, den 22sten *Pasman* Maria, en *Pasm* vr. Elisabeth, alle 4 naar Leer; *Bakker* Jantje en *Mulder* Sop beide naar Norden.

210de STAATS-LOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

4de Lijst. Geene.

BROODZETTING, ENZ.

MAANDAG, 25 Maart 1850, GEENE VERANDERIN[G]

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 22 *Maart.*

TARWE.			GERST.			Zw. Voer 42 ℔ f 1
Oude Bak	70 ℔	f 7,00	Winter	52 ℔	f 2,45	» 44 » » 2
N. Oml.	70 »	» 5,40	»	54 »	» 2,60	
»	72 »	» 5,80	»	56 »	» 2,75	BOONEN.
Old.	68 »	» 4,50	Zomer	56 »	» 2,45	Paardeb. f 2,25 f 3,5
»	70 »	» 5,00	»	58 »	» 2,60	
»	72 »	» 5,50	Knobbe	60 »	» 2,75	ZADEN, ENZ.
ROGGE.			»	62 »	» 2,95	Gr.Gortp.m. f 4,75 f 5
N. Inlands.	66 ℔	f 3,20	HAVER.			Par.100N.℔ f 7 f 10
»	68 »	» 3,50	Dikke	44 ℔	f 2,10	Koolz. f 9,50 f 11
»	70 »	» 3,80	»	46 »	» 2,20	Zomerz. f
O. »	68 »	» 3,60	»	48 »	» 2,35	Dederz. f
BOEKWEIT.			»	50 »	» 2,45	Boterz. f
Gr. Zand	62 ℔	f 3,60	»	52 »	» 2,60	G. Mostz. f 5,50 a f 7
»	64 »	» 3,90	Bl. Voer	38 »	» 1,70	Raapol. p. v. f 37
»	66 »	» 4,20	»	40 »	» 1,85	Boter. Stal ¼ Ton f
Zw. Zand	64 »	» 3,75	»	42 »	» 1,95	a f
Veen	64 »	» 3,60	Zw. Voer	40 »	» 1,85	Gras ¼ Ton f 17 a f

Tarwe over het algemeen stil. — Rogge en Boekweit als gen[o]teerd traag afgaande. — Gerst nagenoeg als voren. — Dikke Ha[ver] iets lager; voersoorten prijshoudende. — Boonen wederom lager ve[r]kocht. — Gort flaauw. — In Zaden ging genoegzaam niets om.

ROTTERDAM, 21 *Maart.* Tarwe: 156 ℔ jar. Bovenl. f 21 155, 157 ℔ n. Rijn in entr. f 196, f 200. — Rogge: 150 ℔ Maas f 130; 150 ℔ n. Rijn te Delftshaven geleverd f 132. — Boe[k]weit op 140 ℔ n. Oostvr. veen f 130.

AMSTERDAM, 22 *Maart.* Tarwe en Rogge met weinig hande[l] van Tarwe 130 ℔ jarige Kleefsche f 230; 128 ℔ nieuwe Boven f 215; 121 ℔ n. Gron. f 160. — Rogge, 122 ℔ n. Inl. f 123. Gerst prijshoudende: 110 ℔ Knobbe f 104 alhier. — Nog verkoc[ht] van Tarwe bij partij: 132 ℔ o. Rost. f 255 in cons.

Koolzaad in een doen; verkocht: Norder 60 p. vl.; Holst 6 p. vl.; op 9 vat in Sept. en Oct. 57½ p. vl. — Lijnzaad slap: 10 108 ℔ Egypt. f 270. — Raapolie dadelijk en op levering niet w[illiger]; op 6/w. f 41; vliegend f 40; Mei f 39,25 a 50; Sept. f a f 34,25; Oct. en Nov. f 34,25; Dec. f 34,25 a 50. — Lijnolie iets flauwer; op 6/w. f 32; vliegend f 31 a f 31,25; April en M[ei] f 31; Sept. en Oct. f 31,25. — Hennepolie op 6/w. f 37,25; vlieg[end] f 36,25.

LONDEN, 22 *Maart.* Hetgeen van Inl. Tarwe ter markt was, vond niet dan met groote moeite koopers tot de prijzen van l.l. Maandag; roode vreemde was iets lager verkrijgbaar. Gerst do[or] ruimen aanvoer voor minder geld verkrijgbaar. Haver ging tot [de] koersen van l.l. Maandag niet dan slepende van de hand. Boon[en] en Erwten zonder merkbare verandering.

LONDEN, 20 *Maart.* Van alle soorten graan is sedert Maa[n]dag slechts weinig aangevoerd en de vraag blijft tevens hoogst on[be]beduidend; de weinige verkoopen, die heden plaats hadden, bragten geene verandering te weeg, zoodat de notering van alle granen dezelfde is als die van eergisteren.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 23 *Maart.*

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 55 3/16, 55 7/16, 55 7/16; Dito Cert. 3 pCt. 65⅞; Dito dito 4 pCt. 85½, 85¼, 85⅜; O. I. Leening 84⅜; Amort. Syndic. 3½ pCt. 86¾. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 46½, 46⅝, 46⅜. — FRANKRIJK, Obligatiën 3 pCt. 52⅜, 52⅝, 52 7/16. — SPANJE, L. bij *Ardoins* van 85 £ 5 pCt. 10 1/16; Dito dito van 510 £ 5 pCt. 10⅛, 10 1/16; Dito Onbep. Stukken 5 pCt. 9⅞, 10 1/16; Dito Binnenlandsche à 6 m. 3 pCt. 28 3/16; Coup. Ard. 7½, 8. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. 34⅛; Dito Dito 4 pCt. 35⅜, 35⅛, 36 3/16. — RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 104; Dito dito 1828 en 1829 5 pCt. 103¾; Certific. bij dito 1831 en 1833 5 pCt. 94⅜; Dito bij *Hope* 4 pCt. 85⅜; Dito bij *Stieglitz en comp.* 4 pCt. 85, 85⅛; Certificaten van Inschr. in Assign 6 pCt. 64½, 64¾. — POLEN, Cert. 4 pCt. 74½. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 76⅜; Dito Nieuwe 2½ pCt. 41; Dito Nieuwe 5 pCt. 83; Denem. 5 pCt. 95; Nieuwe Dito 93, ½; Braz. 5 pCt. 90, ¾, ⅞; N. Mexik. 5 pCt. 28⅜, 7/16, ⅜; Peru 4 pCt. 71¾, ⅞, ⅞; Dito Uitg. 28 7/16, ⅜, ⅜; Ecuador 3 3/16; Grieken 5 pCt. 6⅛.

De markt in onze binnenl. fondsen was heden, bij vrij levendige affaire in Integr., gunstiger gestemd.

Van vreemde effekten waren Portug., Bras. en Peru insgelijks iets aangenamer. Alle overige goed prijshoudende.

Bras. 1824 v. 200 v. £ 88¼, ¼; Gren. Uitgest. 4, 1/16; Ecuador Coup. 17 cents.

Koers van het Geld: Beleening 2½, Prolong. 2½, Disconto 2 pCt.

Laatste Prijzen te vijf uur: Integr. 2½ pCt. 55⅜ a 7/16; Ard. a 510 £ 10½ 9/16; Binnenl. 3 pCt. 28 5/16.

AMSTERDAM, 24 *Maart.* EFFEKTEN-SOCIETEIT te 4½ uur. Ardoins à 510 £ 10½. Binnenl. 3 pCts. 28 5/16. Belg. bij *Rotsch.* 2½ pCt. 46⅜. Braz. 1824 v. 100 £ 90½. Dito van 200 £ 88⅜.

Tot de genoteerde koersen vertoonde de handel geene bijzondere levendigheid.

ze van ieder onzer gelegenheid ter INSCHRIJVING of STORTING van BIJDRAGEN zal zijn.

dere Bijdrage, hoe gering en door wien ook gegeven, toonen van de liefde voor de Voorvaderlijke Instelling, ké in zulk eene hooge mate bijdraagt tot den bloei van Stad en ons Gewest, en tot verspreiding van geleerd- kennis van ware verlichting en vrijheid.

e Feesten, welke voor de ingezamelde fondsen zullen den gegeven en wij zullen pogen te regelen, zullen zijn NBARE, zoodat ieder geacht zal kunnen worden daargelijkelijk te genieten.

ij vertrouwen, dat gij ons in onze pogingen zult ondeunen, opdat het een ieder aanschouwelijk zij, dat het taande Akademiefeest een waar feest voor *Groningen* is.

RONINGEN, 25 Maart 1850.

G. VAN CALCAR, JR., *Penningmeester.*
Mr. J. J. CANTER-CREMERS, *Secretaris.*
J. TH. DOORNBOS.
J. A. EBERWEIN.
M. J. BAART DE LA FAILLE.
J. W. C. baron VAN ITTERSUM, *Vice-President.*
J. MEIJER.
W. J. MEURS WICHERS, *President.*
Mr. H. NIENHUIS.
Jhr. Mr. J. W. QUINTUS.
U. G. SCHILTHUIS, J.z.
J. J. SORMANI.

HUWELIJKS-. GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

Getrouwd:

Jonkh. **E. W. POLMAN GRUIJS**
en
A. A. KONING.

EDDE, 20 Maart 1850.
Eenige kennisgeving.

1850. Den 23sten Maart beviel van eenen wélgeen ZOON FOKELINA TIGLAAR, geliefde Huisvrouw van

J. A. JONKHOFF,
Schrijnwerker en Steenkooper te *Groningen.*

Bevallen van eene DOCHTER ALIDA UBBENS' genoot van

JOHS. MEIHUIZEN.

ONINGEN, 23 Maart 1850.

Bevallen van eenen ZOON TIELKINA SMIT, Echtgenoot

H. NANNING,
Apotheker.

IDBROEK, 23 Maart 1850.

Heden beviel van eene DOCHTER WILHELMINA ONELLA RENGERS, geliefde Echtgenoot van

Mr. **W. DE SITTER.**

ONINGEN, 24 Maart 1850.

Bevallen van eene DOCHTER JANTJE SUICHIES, de Echtgenoot van

L. NIEMEIJER.

ORDBROEK, 24 Maart 1850.

Heden beviel van eenen ZOON T. DEELMAN, genoot van

J. H. BRUINS,
Broodbakker, N. Boteringestraat.

ONINGEN, 25 Maart 1850.

Den 15den Maart 1850 overleed te *Leek*, in den ou- m van ruim zestig jaren, tot diepe droefheid van hare tene Kinderen, Mejufvrouw BEERTA HENDERIKA TER, Weduwe van wijlen den Heer HANS WILLEM ELIS ZIJLSTRA.
Eenige kennisgeving.

Het KINDJE, ons voor *vier* dagen geschonken, en wij heden reeds weder missen.
geven langs dezen weg van onze droefheid kennis elangstellende Vrienden en Betrekkingen.
DE PEKELA, 23 Maart 1850.

T. BORGESIUS.
G. J. BORGESIUS—ZUIDERVEEN.

Heden werd ons door den dood uit onze liefdearontrukt ons eenig Kindje JANTJE, van bijna 10 len oud.
OGEBAND, 23 Maart 1850.

E. H. MEURSING.
H. MEURSING,
geb. **EPPENS.**

Gisteren avond, omstreeks elf uur, overleed, na angdurig lijden, mijne dierbare Echtgenoot MARIA OCK, in den ouderdom van ruim drieënvijftig jaren, an ik cirka 28 jaren met haar in eenen gelukkigen en vereenigd geweest.
bedroefd geef ik met mijne twee Zonen en Aange- Dochter hiervan kennis aan Familie, Vrienden en den.

NINGEN, 25 Maart 1850.

A. BINGMAN.

J. B. WOLTERS, te *Groningen*, geeft uit:

DE- EN STAATKUNDIGE TOESPRAKEN

r. *W. E. CHANNING.* Uit het Engelsch. Met eene de van Prof. Mr. *C. STAR NUMAN.* In 8vo *f* 1—25.
BRUGSMA, SCHETSEN UIT HET NATUUR- N. Tweede, herziene druk. In kl. 8vo...... 27½ ct.

Bij den Boekhandelaar **H. J. VAN VLOTEN**, te a is van de pers gekomen:

elfbeproeving,

DOOR

J. K. LAVATER.

l. 8vo, in geprest Linnen bandje, à 40 Cts.
eerheerlijk Boekske, uitnemend geschikt voor elken iden Christen, om tot zich zelven in te keeren en oor het naderend Paaschfeest waardiglijk voor te n.

Verkrijgbaar te *Groningen*, bij J. OOMKENS, SCHERBEEK, A. L. SCHOLTENS, J. B. WOL- en K. DE WAARD.

G. M. **VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Gro-* heeft uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

TAFEREELEN EN VERHALEN

UIT DE

UUR EN DE GESCHIEDENIS.

Leesboek voor de Scholen,

TER BEVORDERING VAN

SMAAK EN KENNIS.

VERZAMELD

UIT DEN HUISVRIEND VOOR 1848.

even door het *Bestuur* van de *Gewestelijke Vereeniging* oningen *van het Nederlandsch Onderwijzers-Genootschap.* PRIJS **30** Cents.

EXTRACT.

schoorlijk geregistreerd arrest van het PROVINCIAAL GTSHOF van *Groningen* van den 19den Maart 1850, n tusschen **AALTJE JANS MICHIELS**, e van wijlen GERRIT LIPPES DOORNBOS, vroeger e van wijlen JAN OTTES BOON, zonder beroep, e te *Groningen*, als Appellante, en **CATHA- GEERTRUIDA BOON**, Echtgenoot van — erkt en geautoriseerd door MENNO BOERMA, wo- beide te *Groningen*, als Geïntimeerde, is het vonnis van de ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Groningen*, van den 13den October 1848, waarbij gemelde AALTJE JANS MICHIELS is gesteld onder **CURATELE**, als zich bevindende in eenen gedurigen staat van Onnoozelheid, vernietigd, en aan de Appellante hare bij requeste van appèl genomene conclusiën tegen den eisch der Geïntimeerde tot onder curatelestelling der Appellante ter zake voornoemd geadjudiceerd en aan de Geïntimeerde die eisch ONTZEGD.

Voor Extract conform:
Mr. T. J. TEN BERGE,
Procureur.

Instituut.

De ondergeteekende, benoemd tot OPVOLGER van den Heer **KÖSTER HENCKE**, neemt de vrijheid OUDERS en VOOGDEN te berigten, dat hij met Mei e.k. zijn **INSTITUUT** in de Pelsterstraat zal openen. Hij hoopt alles aan te wenden, om zich het vertrouwen van OUDERS en VOOGDEN waardig te maken.

Het ONDERWIJS zal omvatten: alle vakken van Onderwijs, de **FRANSCHE, ENGELSCHE** en **HOOGDUITSCHE TALEN**, de **WISKUNST, ENZ.**, des verkiezende ook het **ITALIAANSCH BOEKHOUDEN**. Het LEERGELD is bepaald op *f* **15** in de drie maanden.

D. DE GROOT.

De **ADMINISTRATEUR** van het **HERVERZEKERINGSFONDS** *DER ONDERLINGE BRANDWAARBORGMAATSCHAPPIJ* berigt, dat ten zijnen KANTORE, in de Oude Ebbingestraat, des DINGSDAGS en des VRIJDAGS, des morgens van 9 tot 12 uren, tegen INWISSELING betaald worden de **COUPONS** ten laste van genoemd FONDS, loopende over een gedeelte van het afgeloopen jaar, verschijnende den 1sten April e.k, van welke de waarde in de ALGEMEENE VERGADERING der MAATSCHAPPIJ, gehouden den 18den Maart j.l., is bepaald op *f* 1—75 van de Aandeelen à *f* 100 en op *f* 8—75 van die van *f* 500.

GRONINGEN, 25 Maart 1850.

H. O. FEITH.

*** **COMMISSARISSEN** van de ***ONDERLINGE BRANDWAARBORG-MAATSCHAPPIJ*** voor de Stad ***Groningen*** hebben, ter voldoening aan art. 46 van 't Reglement, de eer te berigten, dat zij de door het BESTUUR dier Maatschappij gevoerde **ADMINISTRATIE** over den jare 1849 van tijd tot tijd naauwkeurig hebben nagezien; dat zij die telkens in de beste orde bevonden hebben; dat zij steeds de meest gepaste voorzigtigheid, — vooral uit de menigvuldig geslotene herverzekeringen blijkbaar, — door het Bestuur zagen in acht genomen; dat zij de, aan het slot van dit *eerste* jaar opgemaakte en ter inzage van de Leden gelegde **REKENING**, zoo mede die van den ADMINISTRATEUR van het, aan deze Maatschappij verbondene **HERVERZEKERINGS-FONDS**, met de vereischte belangstelling onderzocht hebben, en dat de uitkomst, ook van dat onderzoek, allezins bevredigend is geweest.

Met de ontvangene PREMIËN toch, van 32 cents per *f* 1000, voor de deelnemingen in de **eerste** — 36 cents voor die in de **tweede**, en 40 Cents voor die in de **derde** KLASSE, is niet alleen de geledene kleine **brandschade** gedekt en de, betrekkelijk, vrij aanzienlijke uitgave voor Herverzekering enz. bestreden, maar ook nog een gedeelte daarvan is kunnen worden opgelegd tot RESERVEFONDS. — Insgelijks werd de overwinst van het Herverzekeringsfonds, bij het *kapitaal* gevoegd, met uitzondering namelijk van dat gedeelte, 't welk door de Aandeelhouders, op de ALGEMEENE VERGADERING van den 18den dezer, werd bestemd tot UITKEERING; dat is, ter bepaling van de waarde der Coupon, op den 1sten April e.k. betaalbaar.

Commissarissen aarzelen, na het medegedeelde, niet, hunnen Stadgenooten, uit volle overtuiging, de deelneming aan te prijzen in gezegde Maatschappij, die, vooral naarmate van het korte tijdsbestek van haar bestaan, reeds zoo vele Leden telt en zich ook in 't bijzonder nog onderscheidt door het **geringe** ADMINISTRATIELOON, 't welk het Bestuur geniet; zijnde dit op slechts 30 Cents per *f* 1000, — en, bij meerdere toeneming van Deelgenooten, nog voor vermindering vatbaar gesteld; terwijl alle mogelijke ONKOSTEN aan DEELNEMING en BEHEER verbonden, geheel voor rekening blijven van het Bestuur, en er, vooreerst althans, géene INLEGGELDEN gevorderd worden.

Met verdere verwijzing op het zoo naauwkeurig als uitvoerig **VERSLAG**, door het BESTUUR in de straks genoemde Algemeene Vergadering gelezen, wordt dit berigt besloten, door

Commissarissen voornoemd:
P. S. BARGHOORN.
Dr. G. A. STRATINGH.
....
J. SWAAGMAN, JR.

GRONINGEN, 23 Maart 1850.

De **DIRECTEUR** der **ONDERLINGE BRANDWAARBORG-MAATSCHAPPIJ** te *Sappemeer* brengt ter kennis van de DEELHEBBERS in de voorschrevene Maatschappij, dat de **REKENING** en **VERANTWOORDING** over den Jare 1849, ingevolge art. 22 van het Reglement, aan COMMISSARISSEN en GECOMMITTEERDE LEDEN afgelegd, gedurende EENE MAAND na heden, in het GEMEENTEHUIS alhier ter inzage van de belanghebbenden zal liggen.

SAPPEMEER, 26 Maart 1850.

H. MAATHUIS,
Directeur.

*** De **AGENT** der *OVERIJSSELSCHE ONDERLINGE BRANDWAARBORG-MAATSCHAPPIJ* voor **GEBOUWEN**, onder Directie van den Heer B. J. VAN SONSBEEK, adverteert dat men zich om INLIGTINGEN ENZ., behalve ten zijnen Kantore te *Winschoten*, mede kan vervoegen te *Groningen* bij H M. JANSSEN, in de Gelkingestraat aldaar, en Klerk ten Kantore van den Heer Notaris Mr. J. W. QUINTUS. Tevens wordt hierbij herinnerd, dat men bereid is alle gevaar voor min gunstige kansen tegen eene vaste **PREMIE** over te nemen en wel bepaaldelijk in de 4de Afdeeling (Molens) tegen *f* 3,00 per MILLE, behalve *f* 0,50 voor ADMINISTRATIE en met evenredige verhooging voor de hoogere Klassen.

WINSCHOTEN, 24 Maart 1850.

Mr. J. GOCKINGA, JR.

RIJN- EN IJSSEL-STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ,

Dienstregeling voor de maand MAART.

Van *KAMPEN* op *AMSTERDAM*, ZONDAGS, DINGSDAGS en DONDERDAGS, 's middags te 12 uur.
Van *AMSTERDAM* op *KAMPEN*, MAANDAGS, WOENSDAGS en VRIJDAGS, 's morgens te 8 uur.

De **DILIGENCE** van *Groningen* op *Zwolle* en *Kampen*, in correspondentie met de **STOOMBOOT** van *Kampen* op *Amsterdam*, vertrekt des MAANDAGS, WOENSDAGS en ZATURDAGS, des avonds te 11 uur, van het Logement *de Nieuwe Munster*, bij C. A. FRIGGE; — terwijl de Reizigers zoo vroegtijdig te *Amsterdam* aankomen om met den laatsten spoortrein naar *Haarlem*, *Leiden*, *'s Gravenhage* en *Rotterdam* te kunnen vertrekken. — Voorts loopt deze Dienst, wanneer de wagen vroegtijdig genoeg te *Zwolle* arriveert, direct door naar *Deventer*, *Arnhem* en *Nijmegen*, en komt alsdan te *Arnhem* aan vóór het vertrek van den DERDEN TREIN.

ZWOLSCHE STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ

Van den 1sten April tot den 1sten October Van *Zwolle*, langs *Hasselt* en *Zwartsluis*, Zondag, Dingsdag en Donderdag, 's morgens te zeven uur.
Van *Amsterdam*, Maandag, Woensdag en Vrijdag, 's morgens te elf uur.
In verbinding met de HOLL.- en RIJN-SPOORTREINEN, en met *Meppel* per Diligence, vertrekkende 's morgens te 6½ uur bij W. MASSIER.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op **HEDEN** DINGSDAG den 26sten Maart 1850, des namiddags te 4 uur, ten Huize van den Kastelein J. K. DIJKSTRA, te *Hoogkerk*, publiek worden verkocht:

I. Eene florisante PEL- en ROGGEMOLEN met daarbij behoorende nette en ruime BEHUIZING met KOESTALLING, SCHUUR en fraaijen TUIN, staande en gelegen aan de Trekvaart te *Hoogkerk*.

II. Ongeveer 3½ Bunders vol EIGEN LAND, gelegen te *Hoogkerk*: beide perceelen toebehoorende aan M. H. VAN DER VEEN en deszelfs Kinderen. — Om te aanvaarden perceel I op den 12den Mei en perceel II op Gregorie aanstaande. Perceel I te bezien daags vóór en op den Verkoopdag, van 10—2 uren.

Landverhuring.

Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op **HEDEN** DINGSDAG den 26sten Maart 1850, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein T. G. MEINEMA, aan den Straatweg onder *Dorkwert*, voor den tijd van één jaar, publiek worden verhuurd: Ongeveer 25 Bunders BOUW-, HOOI- en WEIDELAND, in onderscheidene perceelen, gelegen te *Leegkerk*, behoorende bij de Plaats van J. F. ZANTINGA.

Woensdag den 27sten Maart

1850, des voormiddags te 10 uur, en vervolgens, zal, voor de Behuizing van de Weduwe P. JELLES, Oostzijde op Schoolholm, te *Groningen*, publiek worden verkocht: Een zeer nette en zindelijke **INBOEDEL**, bestaande in EIKENHOUTEN KABINET, DITO SECRETAIRE, DITO BUREAU, UITTREK- en ANDERE TAFELS, STOELEN, HALVE KASTKLOK en KEUKENKLOK, KAGCHELS, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, PORSELEIN, GLAS-, AARDE- en VAATWERK, KOPER-, TIN, IJZER- en BLIKGOED, en hetgeen meer zal worden gepresenteerd. Te bezien daags vóór den Verkoopdag, des namiddags van 2—4 uren.

Mr. J. W. QUINTUS, *Notaris.*

BOELDAG.

Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op WOENSDAG den 3den April 1850, des voormiddags te 10 uur en vervolgens, op de Boerenplaats bewoond door JAN CHRISTIAAN DE LANGE, te *Haren*, publiek worden verkocht: 4 PAARDEN, waaronder 3 VEULMERRIËN en 1 TWENTER, 19 stuks HORENVEE, waaronder 9 MELKKOEIJEN, 2 VARKENS, 4 SCHAPEN, 3 BOERENWAGENS, 1 EIDE, 1 PLOEG, BOEREN- en MELKGEREEDSCHAPPEN; voorts AARDAPPELS, ROGGE en eene partij HOOI en STROO; en eindelijk HUISMEUBELEN.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op VRIJDAG den 12den April 1850, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt, aldaar, publiek worden verkocht:

I. Eene zeer groote **SCHEEPSTIMMERWERF**, *DE NOORDERWERF* genoemd, bestaande in ruime BEHUIZING, get. E 168 V, met fraaijen TUIN, SCHEEPSHELLINGEN, groote nieuws vertimmerde BOUWSCHUUR en ruim ERF met SLIJKGAT en KRAANPLAATS, staande en gelegen Noordzijde aan de Noorderhaven, te *Groningen*: hebbende de Behuizing VRIJEN UITGANG naar de Leliënstraat.

II. Eene groote **SCHEEPSTIMMERWERF**, *DE BUITENWERF* genoemd, bestaande in SCHEEPSHELLING, ruime BEHUIZING, vier KNECHTENWONINGEN, groote TIMMERSCHUUR, TUIN en eenig LAND, staande en gelegen buiten de Kranepoort, Noordzijde aan het Reitdiep, te *Groningen*, zijnde thans vrij eigen grond.

III. Eene ruime WOONKAMER, get. F 57 V, staande Noordzijde in de Groote Leliënstraat, te *Groningen*, op eigen grond.

IV. Eene dito WOONKAMER, get. F 58 V, staande Oostzijde naast de voorgaande.

V. Eene dito WOONKAMER, get. F 59 V, staande Oostzijde naast de voorgaande.

VI. De EIGENDOM van drie *Grondpachten* van *Huis* en *Hofsteden*, gelegen buiten de Kranepoort, te *Groningen*, bij EVERT KEMA in gebruik, voor eene jaarlijksche, op den 1sten Mei verschijnende huur, te zamen van *f* 8—70.

VII. De EIGENDOM van ongeveer 15 B. *Land*, gelegen te *Opende*, wordende bij K. L. HOFSTEDE onder beklemming gebruikt, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 50 — 00.

Om te aanvaarden de vijf eerste perceelen op den 1sten Mei 1850, en de perceelen 6 en 7 dadelijk na den Toeslag.

Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag van 11—3 uur.

Ten overstaan van den Notaris Mr. **J. J. CREMERS**, zullen, op ZATURDAG den 30sten Maart 1850, des namiddags te 2 uur, ten Huize van T. H. KONING, buiten de Heerepoort, ten verzoeke van J. M. KAMPHUIS, te *Euvelgunne*, worden verkocht: ongeveer **20 VAALMELKTE** en **KALFKOEIJEN.**

Op Woensdag den 3den April

1850, des namiddags te 2 uur, zullen, vóór en in de Behuizing van Mejufvrouw de Wedw. B. BEKENKAMP, in de Hofstraat, te *Groningen*, publiek worden verkocht: Eenige nette **HUISMEUBELEN**, bestaande in een EIKENHOUTEN SECRETAIRE, TAFELS, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, GLAS- en AARDEWERK, KOPER-, TIN-, IJZER- en BLIKGOED, BEDDEGOED, GOUD, ZILVER en hetgeen verder zal worden gepresenteerd. Te bezien daags bevorens van 2—5 uren.

Mr. W. LAMAN TRIP, *Notaris.*

Op Maandag den 8sten April

1850, des avonds te 7 uur, ten Huize van Mejufvrouw de Wedw. J. S BONTEKOE, aan de Groote Markt, te *Groningen*, zullen publiek worden verkocht:

Ten overstaan van Mr. **F. VAN KERDE**, Notaris te *Groningen*,

I. De EIGENDOM van 3 B. *Land*, aan den Trekweg, tegenover de Waterhuizen, onder *Westerbroek* gelegen, en van het *Heem*, waarop de Behuizing staat, bij JACOB JELLES OOMKES onder vaste beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op den 1sten Mei verschijnende, vaste huur van *f* 70—00.

En ten overstaan van Mr. **C. DE RANITZ**, Notaris te *Groningen*:

II. De EIGENDOM van ongeveer 16 Bunders *Land*, gelegen onder *Oldehove*, bij JAN KLASENS ENEMA

onder beklemming in gebruik, voor eene vaste, op Midw. verschijnende, huur van *f* 110—00.

III. De EIGENDOM van 3 B., 2 R., 20 Ell. *Land*, gelegen onder *Maarhuizen*, Gemeente *Winsum*, bij S. J. PETTINGA en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene vaste, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 24—00.

IV. De EIGENDOM van 2 B., 21 R., 16 Ell. *Land*, gelegen aan den Scharreweersterweg, ten Zuidoosten van *Appingedam*, bij D. B. TICHELAAR en Vrouw onder vaste beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. verschijnende, huur van *f* 21—00.

V. De EIGENDOM van 3 B., 89 R., 7 Ell. *Land*, gelegen te *Stedum*, bij GUJE ENNES ZUIDEMA en Vrouw onder vaste beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. verschijnende, huur van *f* 20—00.

VI. De EIGENDOM van 95 R., 84 Ell. *Land*, gelegen te *Eenrum*, bij D. M. HARTSEMA onder vaste beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. verschijnende, huur van *f* 12—00.

VII. Twee WOONKAMERS onder één Dak, get. Q 65 V, rood IJ 72, met TUIN er achter, staande en gelegen te *Groningen*, buiten de Oosterpoort, Zuidzijde in de Houtzagerssteeg, doende jaarlijks op Martini tot grondpacht *f* 3—00, in huur bewoond door J. HUIZINGA en de Wedw. VAN DIJK.

VIII. Eene WOONKAMER, get. IJ 66, met TUIN er achter, staande en gelegen als voren, Noordzijde in de Houtzagerssteeg, in huur bewoond door H. VELTHUIS.

Om te aanvaarden: perceel I tot en met VI dadelijk na den Toeslag en de twee laatste perceelen op den 1sten Mei 1850, en te bezien op den dag van Verkoop, des namiddags van 2—4 uren.

Mr. E. VAN EERDE en *Mr.* C. DE RANITZ,
Notarissen.

I. Donderdag den 28sten Maart

1850, des namiddags te 2 uur, zullen, vóór de Behuizing van Mejufvrouw de Wedw. J. SCHUITEMA, in de St.-Walburgstraat, worden verkocht: Zindelijke **HUISMEUBELEN**, bestaande in een best EIKEN KISTKABINET, RONDE-, UITTREK- en andere TAFELS, STOELEN met TRIJPEN en MATTEN ZITTINGEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, PORSELEIN, ORNAMENTEN, GLAS- en AARDEWERK, KOPER, TIN, BLIK, IJZER- VAATWERK, OVALE KAGCHEL, KOOKKAGCHEL, BEDDEGOEDEREN, ENZ.; te bezien WOENSDAG namiddag van 2 — 5 uren.

FIRMA **Steen & Comp.**

II. Landverhuring.

Op ZATURDAG den 30sten Maart 1850, des avonds te 6 uur, zullen, ten verzoeke van den Heer M. D. STUIVINGA, ten Huize van den Kastelein WALLENGA, in de *NIEUWE KOEKOEK*, buiten de Boteringepoort, voor één saizoen, worden verhuurd: Pl. min. 40 Akkers **TUINGROND**, liggende in Perceelen bij het *Selwerder Klooster.*

FIRMA **Steen & Comp.**

III. DONDERDAG DEN 4den APRIL 1850,

des namiddags te 2 uur, zal, vóór de Behuizing van G. WOLBERS, in de Pelsterstraat, worden verkocht: **HUISMOBILIA**, bestaande in een KIST KABINET, KASTEN, TAFELS, STOELEN, KANTOOR, MANGEL, LINNENPERS, 2 KLOKKEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, PORSELEIN, GLAS- en AARDEWERK, KOPER-, TIN-, BLIK-, IJZER- en VAATWERK, BEDDEGOEDEREN, benevens GOUDEN HOROLOGIE met KETTING en andere GOUDEN en ZILVEREN VOORWERPEN. — Te bezien Woensdag namiddag van 2—5 uren.

FIRMA **Steen & Comp.**

IV. Landverhuring.

Op ZATURDAG den 6den April 1850, des avonds te 7 uur, ten verzoeke van G. VENEMA, ten Huize van den Kastelein A. L. MELLES, in de *Groene Weide*, buiten de Ebbingepoort.

FIRMA **Steen & Comp.**

V. Maandag, den 15den April

1850, des namiddags te 2 uur, zal, voor de Behuizing van Mejufvrouw de Weduwe H. EEKHOFF, in de Oude Boteringestraat, worden verkocht: **HUISMOBILIA**, bestaande in een STAAND UURWERK, SECRETAIRE, KABINET, O. I. KIST met KOPEREN BESLAG, TAFELS, STOELEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, PORSELEIN, GLAS- en AARDEWERK, KOPER, TIN, BLIK, IJZER- en VAATWERK, BEDDEGOEDEREN, ENZ. — Te bezien Zaturdag den 13den April 1850.

FIRMA **Steen & Comp.**

VI. Voorloopig berigt.

Binnen kort, tijd en plaats nader te bepalen, zal publiek worden verkocht: eene Lading **ZEEUWSCH HOUT**, direkt uit *Zeeland* aangevoerd.

FIRMA **Steen & Comp.**

HEDEN NAMIDDAG

VERVOLG van den VERKOOP van **MANUFATUKREN**, bij F. GIEZEN, te *Helpman.*

VAN BOLHUIS & BOSCH.

Boelhuis in de Gelkingestraat.

DONDERDAG den 28sten Maart, des namiddags te twee uur, VERKOOPING van **HUISMOBILIA**, LIJFSTOEBEHOOREN, BEDDEGOEDEREN, GOUD en ZILVER, een 6 Octaafs *ENGELSCHE FORTE-PIANO*, eene bijna nieuwe KANDIJKAST, LINNENPERS, PANEELBLINDEN en OUDERWETSCH PORSELEIN. Te bezien Woensdag namiddag van 2 tot 5 uren.

VAN BOLHUIS & BOSCH.

BOELGOED onder *Burum.*

De Notaris **ANDREÆ**, te *Kollum*, zal, op DONDERDAG den 28sten Maart 1850, des voormiddags te 10 uur, ten Huize en ten verzoeke van de Weduwe ELTJEN ALBERTS ROORDA, onder *Burum*, bij Boelgoed verkoopen, de posten van *f* 10—00 en daarboven op 6 maanden Krediet:

BOERENREEUW en **BESLAG**, als: 4 PAARDEN, waaronder 1 Bruine 5jarige VOOLMERRIE, 1 ZWARTE MERRIE (bereden Chaispaard), 19 stuks HORENVEE, waaronder 9 KALF-, MELK- en 3 VARE KOEIJEN, 10 SCHAPEN (5 DRAGTIGE en 5 GELDE), 1 CHAIS, 1 PHAËTON, 2 BOERENWAGENS, 2 AARDKARREN, 2 EGGEN, 2 PLOEGEN, 1 DORSCHBLOK, 1 WIJNNE, 1 EGGESLEEP, 1 SLEEPTROG, 1 LANDROL, 1 JAAGHOUT, 3 LADDERS (waaronder een lange BINDTLADDER), 1 BALK, lang 8 a 9 N. Ellen, 1 DONGKAR, 1 DONGPOST, 2 MOLBORDEN, KETTINGEN, ZEELTUIGEN, 1 TIEM, 1 KERN met KOPEREN HOEP, 2 KOPEREN EMMERS, 2 HOUTEN DITO met KOPEREN HOEPEN, 1 BROEIKETEL met DRIEVOET, ENZ.

Voorts eenige **MEUBELEN** en **HUISGERADEN**, als: 1 STAARTSTUKKLOK, 1 PULPITRUM, GLAS-, KOPER-, TIN- en AARDEWERK, ENZ.

Eindelijk een **MESTHOOP.**

VERKOOP à CONTANT.

Mr. **H. J. OFFERHAUS**, Notaris te *Delfzijl*, zal, op ZATURDAG den 30sten Maart 1850, des voormiddags te 11 uur, ten Huize van de Weduwe P. J. VOS, te *Delfzijl*, publiek bij Contant Geld, verkoopen:

96 Balen JAVA KOFFIJ, wegende 6249 Ned. pond.
2 Balen GENTIAANWORTEL, wegende 205 Ned. pond.
12 Pakken PAPIER.
1 Vat LEVERTRAAN.

Alles meerder en minder door Zeewater beschadigd.

Voorts 36 vaten PIK, 8 kisten THEE, 2 fusten oude TENERIFFE WIJN en 5 vaten met plus min. 4000 Ned. ponden KORINTEN.

VERHURING.

Op DINGSDAG den 2den April 1850, te 5 uur, ten Huize van T. MEINEMA, te *Dorkwert*, van pl. m. 18 Bunders kostelijk **GROEN-** en **BOUWLAND**, toebehoorende aan A. BOS.

J. HOMAN.

ZEEUWSCH YPENHOUT.

Op DINGSDAG den 2den April 1850, des voormiddags precies te 11 uur, Verkooping van eene aanzienlijke partij mooije **YPEN STAMMEN**, in onderscheidene dikten, bij den MOLEN te *OOSTERHOOGEBRUG.*

, Mr. **F. I. ABRESCH**, Notaris te *Zuidhorn*, is voornemens, ten verzoeke van de Erfgenamen van wijlen den Heer Kantonregter Mr. L. J. WICHERS, in het GEMEENTEHUIS te *Leek*, op DONDERDAG den 4den April 1850, des voormiddags te 10 uur, op gewone Strijkgelds-Conditiën te doen veilen en verkoopen:

I. Eene HEEREN BEHUIZING, no. 14, en een' TUIN, staande en gelegen te *Leek*, doende des jaars tot grondpacht *f* 6—00.

II. Een WAGEN- of KOETSHUIS, no. 39, nieuws getimmerd, met den daarbij behoorenden TUIN en uitmuntende DRUIVENKAST, mede staande en gelegen op de *Leek*, doende jaarlijks tot grondpacht *f* 1—50.

III. Een' uitgestrekten TUIN, waarin verschillende fijne VRUCHTDRAGENDE BOOMEN, alles vrij en eigen grond, gelegen aan den *Leeksterweg.*

Mr. F. I. ABRESCH.

Ten overstaan van den Deurwaarder **GLAS**, gedenkt D. E. HOEKSEMA, aan deszelfs Boerenplaats op *AZINGAWEER* te *Loppersum*, op VRIJDAG den 5den April 1850, te 1 uur, **BOELDAG** te houden van 26 OUDE en JONGE RUNDEREN, 7 PAARDEN, SCHAPEN, ZWIJNEN, KALVER, CHAIS, 3 WAGENS, 4 PLOEGEN, 5 EIDEN, WIPKARREN en andere BOEREN GEREEDSCHAPPEN, KERN, MELKGEREEDSCHAPPEN en meer andere GOEDEREN.

Mr. **J. D. TRESLING**, Notaris te *Scharmer*, gedenkt, op WOENSDAG den 17den April 1850 en volgenden dag, telkens des middags te 12 uur te beginnen, ten verzoeke van den Heer H. VAN BINGUM, op deszelfs PLAATS *ZORGVLIJT*, te *Harkstede*, publiek op gewone Conditiën te verkoopen:

3 PAARDEN, 25 HORENBEESTEN, 20 SCHAPEN en LAMMEREN, een kompleet, zoo goed als nieuw, BOEREN BESLAG; een KAPWAGEN; MELKGEREEDSCHAPPEN; groote partij HOOI en STROO: voorts **HUISMEUBELEN**, als: MAHONIEHOUTEN en EIKENHOUTEN TAFELS en STOELEN, CANAPÉ, een STAAND UURWERK, eene KOOKKAGCHEL, BEDDEGOED, KOPER- en TINGOED, PORSELEIN, GLAS- en AARDEWERK; eene groote BOEKENKAST met GAZEN DEUREN, ENZ.

Mr. J. D. TRESLING.

UIT DE HAND TE KOOP:

Het **KOFSCHIP**, genoemd *DE JONGE HENDRIK*, bevaren door Schipper J. D. HITMAN, groot 50 Roggelasten met deszelfs VOLLEN of GEDEELTELIJKEN INVENTARIS, liggende te *Groningen*, in de Zuiderhaven, en te bevragen aan boord van hetzelve, of op het *Hoogezand* bij A. W. HOITES.

UIT DE HAND TE KOOP:

een beste en voor weinige jaren nieuw gebouwde **ROGGE-** en **PELMOLEN**, staande op een van de beste oorden van *Vriesland*, aan het Vaarwater; aan te vaarden op den 12den Mei 1850. Te bevragen bij den DRUKKER DEZER.

Daguerréotype Portretten.

De ondergeteekende biedt zich aan tot het vervaardigen van **DAGUERRÉOTYPE PORTRETTEN**, van verschillende grootte en in kleuren.

H. WOLTHERS, JZN.,
Nieuwe Kijk-in-'t Jatstraat, L no. 302 rood.

Verdere informatiën zijn te bekomen bij den Heer J. B. WOLTERS, Boekhandelaar aan de Groote Markt, waar tevens een paar EXEMPLAREN ter *bezigtiging* zullen liggen.

TE HUUR, TEGEN ME

De rojale en nette **BEHUIZING** Lage A, thans bewoond door den Heer MARS. Te bevragen in de Turftorenstra den Koopman

N. VAN KREGTEN.

TE HUUR:

een Engelsch aangelegde, van VR BOOMEN en HEESTERS wel vo TUIN, met een' KOEPEL, hebbe fraai uitzigt over den Stadswal, in den Breeden Gang. Te bevragen bij J. VAN BE Mr. Timmerman in de Hofstraat.

De ondergeteekende heeft de eer rigten, dat bij hem te bekomen **BOGEN VENSTERGLAS**, voor Winkelramen, Lantarens, en zelve kan naar verlangen in alle fatsoenen verkreg den, en aangezien de ondergeteekende *zelf* tot de van het Glas geheel is ingerigt, zal het beste *spoedig* kunnen worden afgeleverd, zijnde de prij mate billijk gesteld, dat hij zich voorstelt het *Vensterglas nog beneden fabrijksprijs* te kunnen pen. — Houdt zich overigens beleefdelijk aanbev alles, wat tot zijn Vak als HUIS- en RIJTUIG DER voorkomt.

H. FOKKENS,
op den Nieuwen W

GEDROOGDE VRUCHT

Ontvangen uit *Duitschland:* Eene aanzienlijke b **GEDROOGDE APPELEN en PE** van de beste kwaliteit, welke bij groote en kleine tot den naastmogelijken prijs worden afgeleverd; — **Nassausche Bronnen:** de eerste aanvoer van **MINERALE WATEREN** voor 1850.

L. J. ENSING,
Oude Ebbingestraat, nabij de

Parapluies,

van de beste kwaliteiten, in ZIJDE TOEN, zijn er op nieuw ontvange **COPINGA**, aan de Groote Markt tegen de goedkoopste prijzen verkoc worden. Alsmede fraaije **FOULARDS** en beste Z ZIJDEN HEEREN **HALSDOEKEN**, die door deugdelijkheid zeer aan te bevelen zijn.

Ondergeteekende, sedert *GOUD-* en *ZILVERSMID* *zand* en *Sappemeer*, verwittigt dat hij thans, door OVERNEM AFFAIRE van wijlen zijnen Vader **R. SCHEL** zich als **GOUD-** en **ZILVERSMID** in de straat alhier heeft gevestigd, en zich in de gunst eerde Stad- en Landgenooten vriendelijk aanbevee *Ruim gesorteerd* zijnde in ALLES, wat in zijn V gevraagd, hoopt hij tevens, door eene accurate e behandeling, zich die gunst waardig te maken.

Hartelijke dank wordt bij deze betuigd, zoowel onderlinge Erfgenamen, als voor mij zelven, voo en het vertrouwen, aan ons in beide Betrekking ruime mate geschonken.

Inzonderheid wordt deze dank ook betuigd aan door den ondergeteekende wegens tijdsgebrek in p konden toegesproken worden.

GRONINGEN, 26 Maart 1850.

T. SCHELTE

N.B. Nog **TE HUUR:** de **BEHUI** de **TUIN**, te *Hoogezand*, l bovenvermelde bewoond.

Slijpsteenen

voor verminderde Prijzen te bekomen bij KROMHOUT en ON Apoortenboog, letter G

WEG MET DE

Grijze Hare

Het **POUDRE NOIRE**, dit uitmuntend verdrijving van GRIJZE HAREN, is verkrijgb bij E. G. PALME, *Kapper*, bij het Maagdenbo à *f* 1—00 de flacon; die zich tevens aanbeveelt i van PARUIKEN, TOUPETS, DAMES TOUR DEAUX, VLECHTEN, enz., welke, indien dezel doen, voor zijne rekening blijven.

ALHIER ZIJN GEARRIVEE

H. VAN TOL EN ZONEN

met eene Lading **VRUCHT- E ONVRUCHTDRAGEND BOOMEN**, alsmede **HEE TERGEWASSEN**; tot civiele Prijz bij de Wedw. H. GROEN, bij de *Spilsluizen.*

Er wordt GEVRAAGD: een **KO LENAARSKNECHT**, zijn W verstaande, van de Hervormde Godsd zien van Bewijzen van goed Gedrag dadelijk of op den 12den Mei 1850 men bij B. G. BRUINSMA, te *Fra ven franko.*

Er wordt GEVRAAGD, Mei e.k.: een **KOEK-** en **BAKKERSKNECHT**, verstaande. Nadere Informa soon of met franko Brieven, bij R. en A. Boekhandelaars te *Harlingen.*

LakenscheKleedjassen en Rokk

naar de laatste mode vervaardigd van *f* 11 tot *f* 40, Buxking en Satin de Laine Broeken van *f* 2,50 Vesten, Huis- en Kantoorjassen, Paletots en Chambreloups in verschillende prijzen (*à contant*), Lakens en onderscheidene Nieuwigheden voor het aanstaande Saisoen, ontvangen in het KLEEDINGMAGAZIJN e MAKERIJ van **J. B. MEDDENS**, te *Groningen.* (*Op heden ontvangen de fijnste Fransche Zijden en Vill*

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen;* medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige We*

MAART 1850.

DAGEN	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER.			VOCHTIGHEIDS-TOESTAND.			WINDSTREEK			LUCHTGESTELDHEI	
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.
17	770,30	769,80	769,49	-2,8	0,0	-2,7	0,88	0,98	0,95	N.O.	N.O.t.N.	N.O.	helder	sneeuw
18	770,33	768,12	762,29	-4,8	1,2	-1,0	0,93	0,97	0,97	O.N.O.	W.Z.W.	W.Z.W.	weinig bewolkt	bewolkt
19	757,15	760,04	761,79	3,6	4,9	0,7	0,85	0,72	0,78	N.t.W.	N.t.W.	N t.W.	betrokken	betrokken
20	763,42	761,96	758,78	1,7	4,7	4,8	0,80	0,90	0,93	N.W.t.W	W.t.N.	N.W.	„	regen
21	763,00	765,08	766,51	2,0	4,4	0,8	0,80	0,69	0,75	N.O.	N.N.O.	N.	weinig bewolkt	weinig bewolkt
22	765,18	759,60	753,99	0,1	2,5	3,0	0,83	0,89	0,90	Z.W.t.Z.	Z.W.t.Z.	Z.W.	sneeuw	sneeuw
23	739,24	737,69	738,41	3,7	1,8	1,8	0,83	0,93	0,98	N.W.	W.N.W.	W.N.W.	betrokken	„

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker

BIJVOEGSEL
tot de Groninger Courant van den 26sten Maart 1850, *no.* 25.

(*Vervolg der Nieuwstijdingen.*)

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 20 Maart.

Eergisteren is alhier eene talrijke vergadering van predikanten gehouden, om te beraadslagen over het bekend besluit van den geheimen raad, die in de zaak van *Gorham* beslist heeft, dat de Anglikaansche kerk geene bepaalde leerstellingen heeft vastgesteld aangaande het leerstuk van den Doop. De meeste predikanten waren van oordeel, dat de geheime raad geene magt heeft om de uitspraak van een kerkelijk geregtshof te casseren.

— Uit New-York wordt den 5den Maart gemeld, dat de geleerde wereld aldaar in groote beweging is ten gevolge eener uitvinding, waarvan onlangs reeds in de nieuwsbladen gewaagd is. Een heer *Payne* namelijk schijnt een middel te hebben uitgevonden, om bijna kosteloos, zonder verbruik van metalen of zuren, het water te ontleden, bloot met behulp eener zeer kleine machine, wier kracht nog minder is dan een 1300ste deel eener paardenkracht, en welke in het uur 200 kubiekvoeten waterstofgas en 100 voeten zuurstofgas voortbrengt, en eene warmte oplevert gelijk aan die van 200 voeten kolengas, en eene hoeveelheid licht gelijk aan die van 300 gewone lampen gedurende 10 uren. Deze uitvinding is, zegt men, reeds zes maanden lang met goed gevolg beproefd: zij kan ook dienen tot verwarming van huizen, waartoe men slechts een gewigt, zoo zwaar als dat van eene klok, ééns elken dag behoeft op te winden.

— De berigten uit Californië melden, dat de ingevallen winter de mijnwerkzaamheden zeer belemmerd heeft en dat er onder de goudzoekers vele ziekten zijn uitgebroken. Desniettemin groeit het staatkundig- en handelsgewigt van Californië met iederen dag aan. In de laatste 18 maanden zijn 800 schepen met 54,000 landverhuizers uit de havens der Vereenigde Staten naar San Francisco gestevend; deze omstandigheid bewijst genoegzaam, hoeveel gezag de Amerikanen aan de Stille Zuidzee zullen erlangen, wanneer de spoorweg van Panama naar Chagres voltooid zal wezen; de Chinesche handel zal denkelijk geen' anderen weg nemen, en ook zou de togt naar Britsch Indië denkelijk langs denzelven gaan.

De Sacramento is, volgens brieven van den 15den Jan., buiten zijne oevers getreden en heeft Sacramento City, alsmede een groot deel der goudstreken onder water gezet. De daardoor geledene verliezen worden op 1 millioen doll. geschat.

Van den 22sten. De hooge dignitarissen der Engelsche kerk hebben een adres aan de Koningin opgesteld, om Hoogstd. te verzoeken zoo spoedig mogelijk eene algemeene synode bijeen te roepen, ten einde bepalingen te verordenen betrekkelijk onderscheidene kerkelijke leerstellingen.

— De Ver. Staten zijn het land der zee-wonderen. Behalve de stoomboot-maatschappij *Cunard*, die wekelijks een harer acht of negen prachtige stoom-fregatten van Liverpool doet vertrekken, zal de maatschappij *Collins* hare eerste boot, de *Atlantic*, op den 27sten April van New-York naar Liverpool doen vertrekken; de maatschappij van Glasgow naar New-York vangt hare dienst aan op den 10den April met de *City of Glasgow*; eindelijk zal de Hamburgsche maatschappij met den 6den April de vaart op New-York openen met de *Helena Sloman*; dit alles, gevoegd bij de diensten van Southampton en Bremen, belooft bijna dagelijks een arrivement of vertrek uit of naar Europa door middel van stoomschepen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 19 Maart.

Bij de ministeriën is men reeds met zuivering bezig. Men leest dienaangaande in het *Bulletin de Paris*, „dat alle geëmploijeerden, die nog even met eene socialistische kleur behebt zijn, en dus wel voornamelijk zij, die door *Ledru-Rollin* en zijne vrienden zijn geplaatst, bepaaldelijk hun ontslag zullen ontvangen. Bij het ministerie van financiën zal alzoo de grootste ziftiug noodig zijn."

— De Republiek heeft aan Frankrijk reeds veel vrijheid gekost, maar nog acht de regering nieuwe beperkingen der vrijheid noodig, ten einde de grondslagen der maatschappelijke orde te kunnen beveiligen. Zij heeft twee wets-ontwerpen voorgedragen. Het eene is strekkende, om het drukken en verspreiden van dagbladen en andere geschriften van staatkundigen of staathuishoudkundigen inhoud (hetzij goede of slechte) te bemoeijelijken.

De regering stelt n.l. voor, den borgtogt der dagbladen, die bij de wet van den 9den Augustus 1848 verlaagd werd tot 24,000 francs voor Parijs, en tot 18,000 fr. voor de meeste dagbladen in de departementen, te verhoogen tot hoogstens 50,000 fr., met afdaling tot 12,000 fr., naarmate het blad minder dikwijls en in een kleiner departement uitkomt. Verder stelt de Regering de afschaffing voor der bepaling van de wet van den 21sten April 1849, dat in de 45 dagen, de algemeene verkiezingen voorafgaande, alle soorten van geschriften vrijelijk mogen worden aangeplakt en rondgevent. Eindelijk wordt de herstelling van het zegelregt op de dagbladen (afgeschaft bij besluit van het voorloopig bewind van den 4den Maart 1848), en deszelfs uitbreiding tot alle periodieke geschriften voorgedragen. Dit zegelregt zal voor alle bladen en periodieke geschriften, zonder onderscheid van grootte, bedragen 4 centimes per blad in de meest bevolkte, en 2 centimes in de overige departementen. Aan dit regt wil de regering ook alle niet-periodieke geschriften onderwerpen, handelende over staatkunde of staathuishoudkunde en minder dan tien vellen druks bevattende: deze bepaling zal aan de schatkist minstens zes millioenen opbrengen en de verspreiding belemmeren dier goedkoope blauwboekjes, vol verderfelijke leeringen, waarmede thans het land overstroomd wordt.)

Het ander ingekomen wets-ontwerp verlengt de bestaande wet op de clubs tot den 22sten Junij 1851, en onderwerpt daaraan de staatkundige vereenigingen, die gevaarlijk voor den Staat zijn.

Zekerlijk zullen deze ontwerpen veel tegenstand vinden, niet alleen bij de Bergpartij, maar ook bij de Legitimisten.

— Parijs is rustig, maar handel en nijverheid lijden. Vele werklieden loopen zonder werk op markten en straten rond.

— Het dagblad *l'Opinion Publique* bevat een overzigt van al de gedeeltelijke verkiezingen, die sedert de algemeene verkiezingen van den 13den Mei 1849 hebben plaats gehad, tengevolge van sterfgevallen, veroordeelingen en anderzins. Dit getal bedraagt in het geheel 72 verkiezingen, waarvan 26 strekten tot vervanging van gematigde leden en 46 tot vervanging van roode afgevaardigden. Voor hen zijn 47 gematigde en slechts 25 roode kandidaten gekozen, hetgeen dus eene aanwinst van 21 stemmen voor de behoudende partij en een gelijk verlies voor de linker zijde oplevert. Wel verre dus dat hieruit van een' voortgang der socialistische gevoelens zoude blijken, geeft deze algemeene uitslag juist het tegendeel te kennen.

Van den 22sten. Men heeft heden in de Wetg. Vergadering rondgedeeld het rapport van den heer *Gouin* nopens het budget der ontvangsten voor 1850. Het rapport van den heer *Berryer*, over dezelfde dienst, is, gelijk men weet, insgelijks rondgedeeld, en aan de orde van den dag der Vergadering. Wij hebben gezegd, dat de rapporteur op de gewone uitgaven eene bezuiniging van 40 millioen en op de buitengewone eene van 44 millioen voorstelt. De heer *Gouin* heeft ten opzigte van de ontvangsten denzelfden weg gevolgd, als de heer *Berryer* nopens de uitgaven. Hij berekent de ontvangsten over 1850 op 1,368,419,117 frs., hetgeen een verschil van 150,585,899 frs. oplevert met het door de regering aangeboden ontwerp van budget.

— De berigten uit de departementen zijn zeer geruststellend. De verkiezingen te Parijs hadden in het eerst op alle punten van Frankrijk zekere gisting veroorzaakt en verontwaardiging bij dezen, moedeloosheid bij genen te weeg gebragt. Men begint zich overal echter van dien ligten schok te herstellen. Men steunt op uitgebreide hulpbronnen, waarop de partij der orde kan rekenen, en op de kracht, welke de President der Republiek uit de toegenegenheid van het volk ten zijnen opzigte put.

BELGIE.

BRUSSEL, 22 Maart.

De Kamer van Afgevaardigden ... [illegible]

meene stemmen het handels- en scheepvaartsverdrag met Rusland aangenomen. Zoodra de Kamer na Paschen weer bijeenkomt, zal zij beraadslagen over het wetsontwerp op het middelbaar onderwijs. De meerderheid der Kamer heeft zich over het algemeen over dit ontwerp verklaard; het wordt echter door de partij der geestelijkheid hevig bestreden; het erkent de volledige vrijheid van onderwijs, maar tevens de onafhankelijkheid der Regering van het geestelijk gezag, en geeft aan de geestelijkheid als zoodanig geen invloed op het onderwijs.

NEDERLAND.

'S GRAVENHAGE, 23 Maart.

De leden van de Eerste Kamer der Staten Generaal zijn bijeengeroepen om te vergaderen op Donderdag den 4den April aanstaande.

— Men verneemt, dat thans bij het departement van binnenl. zaken ook is ingekomen het rapport, van de bij Koninklijk besluit van den 9den Januarij l.l. benoemde commissie voor de provinciën Zuidholland, Noordholland en Zeeland, tot het ontwerpen van een plan voor de verdeeling van het rijk in kiesdistrikten.

— Heden morgen, te 11 uur, deed Z. K. H. Prins *Hendrik*, gezeten in eene calèche, vergezeld door H. D. adjudant, den luit. ter zee *de May*, en begeleid door de eerewacht uit de studenten der Akademie, zijne intrede in het met vlaggen versierde Delft. Z. K. H. was gekleed in het zwart met echarpe van oranje en blaauw. De stoet reed stapvoets naar het Akademie-gebouw, waar Z. K. H. door den heer *Simons*, directeur der Akademie, werd opgewacht en binnengeleid.

— Bij besluit van den 21sten Maart j.l., no. 44, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, tot referendaris bij het ministerie van binnenlandsche zaken te benoemen den med. dr. mr. *C. J. Loncq*, plaatsvervangend kanton-regter te Apeldoorn, op eene jaarwedde van *f* 2500, in te gaan met den 1sten April eerstkomende.

— Z. M. heeft aan de heeren mr. *C. Wiersma* en *J. J. de Jongh*, te Leeuwarden, vergunning verleend tot het oprigten eener Maatschappij van onderlinge Levensverzekering, onder de zinspreuk: *Duurzaam en Zeker*.

— De minister van binnenlandsche zaken heeft, bij eene beschikking van den 21sten dezer, no. 109, goedgevonden, met wijziging voor zooveel noodig van het programma voor het af te leggen examen voor de betrekking van opzigter van den Waterstaat, opgenomen in de *Staats-Courant* van den 13den en 14den Januarij j l., te bepalen: dat tot het bedoelde examen mede zullen kunnen worden toegelaten de tijdelijke opzigters van den Waterstaat bij de Rijks- of provinciale werken in dienst, die eenen hoogeren ouderdom dan dertig jaren hebben bereikt.

— De regering der Fransche republiek heeft, door tusschenkomst van haar gezantschap te 's Hage, haren dank doen betuigen aan den kapitein *M. Heere*, van het Nederlandsche tjalkschip *de Vrouw Adriana*, voor de goede diensten en hulp door hem bewezen, in December 1849, aan de ontrampoeerde en in zeegevaar verkeerende Fransche brik *de Jean van Agde*.

AMSTERDAM, 23 Maart.

Wij hebben het genoegen gehad heden goede berigten betreffende de werkzaamheid van ons ministerie uit 's Hage te ontvangen. Volgens die berigten, zou sedert gisteren het ontwerp van provinciale wet bereids bij den raad van state aanhangig gemaakt zijn, en zoude het ontwerp van kieswet ook reeds in de aanstaande week aan dat collegie worden voorgedragen.

De Tweede Kamer zal zich bij de hervatting harer werkzaamheden dadelijk ook met de wets-ontwerpen op het regentschap, de voogdij, de vereenigingen en de enquête kunnen bezig houden. (*H. B.*)

— Wij vernemen, dat aan onze stedelijke regering is aangevraagd de concessie tot het maken van stads slagthuizen. Die inrigtingen zijn elders in groote en bevolkte steden zeer nuttig bevonden als bevorderlijk voor zindelijkheid en gezondheid.

Nog hebben wij vernomen, dat een voorstel is ingekomen tot het aanleggen van een algemeen Protestantsch kerkhof.

— Met de laatste berigten van den 29sten Januarij j.l. uit het Heilige Land, van ds. *van Senden*, zijn ook verschillende voorwerpen overgekomen, o. a. olijfbladeren op den olijfberg geplukt en bloembollen van de edelste soorten. Het plan is, om de terugreis over Egypte, Griekenland en Italië aan te nemen, doch wanneer, is nog geheel onbekend, daar het onderzoek in die oorden van dien uitgestrekten omvang is, dat het geruimen tijd zal aanhouden, alvorens daaraan een einde zal komen.

ZWOLLE, 21 Maart.

Woensdag j.l. heeft het openbaar ministerie bij deze regtbank in het voordeel der Maatschappij van het Zwolsche Diep geconcludeerd, en is de uitspraak bepaald geworden op den 17den April e.k.

ASSEN, 21 Maart.

Aan de *Dr. Ct.* ontleenen wij de volgende berigten.

De heeren mrs. *H. C. Carsten* en *P. W. Alstorphius Grevelink* alhier hebben in der tijd aan z. exc. den minister van binnenl. zaken verzocht, dat eenige door hen omschrevene bepalingen mogten worden opgenomen in de toen voorgenomene concessie ter uitvoering van een gedeelte der vroeger ontworpene Drentsche kanalisatie. Z. exc. heeft thans aan de adressanten te kennen gegeven, dat, voor zoo verre die bepalingen niet bereids in de met overleg van de heeren *van Holthe c.s.* ontworpene overeenkomst waren opgenomen, aan dat verlangen niet is kunnen worden voldaan; doch dat overigens met belangstelling zal worden ontvangen de door de adressanten volgens hun adres voorgenomen aanvrage tot concessie voor *het graven van een kanaal van Assen naar Groningen met al den aankleve van dien*, ontworpen met inachtneming der voorwaarden, waarop aan de heeren *van Holthe c.s.* concessie voor de zuidelijke kanalen in Drenthe is verleend.

— Men verneemt, dat te Kolderveen op nieuw een jongbeest van *B. Pluim* aan de longziekte is overleden, terwijl een ander daaraan nog lijdende is.

— De arrondissements-regtbank te Assen heeft op Maandag den 18den Maart j.l. bij een interlocutoir vonnis in de zaak van de stad Groningen als eischeres tegen *Lucas Steenge*, te Exterveen als gedaagde, het bewijs door getuigen gelast van eenige door laatstgenoemde ontkende daadzaken, strekkende de hoofdvordering zelve tot betaling van eenige jaren passagegeld van gegraven turf door de stads wateren verschuldigd, krachtens een convenant, op den 10den Febr. 1768 met de eigenaren der Anner veenen gesloten, zoodat deze uitspraak ten opzigte van de betwiste doch bij dat vonnis gehandhaafde regtsgeldigheid van dat convenant, in betrekking tot soortgelijke actiën, welke nog later als op dat convenant gegrond, tegen andere debiteuren zullen moeten worden ingesteld, niet onbelangrijk geacht mag worden. Occupeerende voor de stad Groningen jhr. mr. *A. W. van Holthe tot Echten* en mr. *J. Oosting*, en voor den gedaagde de heeren mr. *H. Vos* en mr. *A. Vos*. — Van het eindvonnis in deze procedure zal een nader berigt worden medegedeeld.

LEEUWARDEN, 22 Maart.

De Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland hebben, ten vervolge op hunne publicatie van den 14den dezer, ter kennis van de ingezetenen gebragt, dat, volgens de bekomene opgaven, zich, sedert den 13den Maart j.l., weder gevallen van de besmettelijke longziekte onder het rundvee in de provincie hebben voorgedaan in *negen* gemeenten, en dat, naar aanleiding daarvan, overeenkomstig de reglementaire bepalingen, tot wering der verspreiding van gedachte ziekte, door hare vergadering last gegeven is tot dooding van 31 runderen, makende met de deswege in de laatst vorige publicatie gedane opgaaf *een totaal van* 469 *runderen*.

— Heden heeft aan het gouvernements-lokaal alhier de aanbesteding plaats gehad van het inrigten der gebouwen van het voormalig Rijks-Athenaeum te Franeker tot een gesticht voor krankzinnigen, van welk werk aannemer is geworden *S. Adema*, mr. timmerman alhier, voor de som van *f* 14,900.

Het gesticht zal bestaan uit een middengebouw voor de directie, keuken, enz., een' vleugel voor de mannelijke krankzinnigen en een' dito voor de vrouwelijke krankzinnigen, alles door gangen onderling vereenigd. Het geheele werk zal moeten afgedaan zijn den 1sten Sept. dezes jaars.

kunnen mededeelen, dat de maatregelen van bezuiniging, ons langs door den Minister van Binnenlandsche Zaken met op zigt tot het Hooger onderwijs genomen, niet zoo absoluut zijn op te vatten, als misschien de termen, waarin van derzelver aanwending kennis is gegeven, zouden kunnen schijnen; worden mede te brengen. Immers vernemen wij, dat des Ministers bedoeling te dezen geene andere is, dan om eene proef te nemen, of niet met minder kosten, dan tot dus verre heeft plaats gehad, het Hooger onderwijs, zonder daaraan nadeel toe te brengen en even goed als vroeger, zoude kunnen gegeven worden; — dat de noodzakelijkheid om overal, waar zulks maar eenigzins mogelijk is, bezuiniging aan te brengen, den Minister tot dezen, zich tot *alle* Hoogescholen gelijkelijk uitstrekkenden proefmaatregel heeft doen besluiten; zonder dat daarmede echter wordt beoogd, om, wanneer desniettegenstaande kan worden aangetoond, dat er meerdere subsidiën noodig zijn, deze af te snijden.

Is ons deze zienswijze van den Minister, in het belang van het Hooger onderwijs in het algemeen, hoogst aangenaam, met niet minder belangstelling vernemen wij, dat diezelfde Minister, met zijnen tijd te rade gaande en zonder in dit opzigt aan eigene denkbeelden al te zeer te hechten, van oordeel is, dat er thans aan het oprigten van eene enkele Hoogeschool voor het geheele Rijk kwalijk kan worden gedacht, en dat in dien stand van zaken de Groninger Akademie voor de noordelijke provinciën als volstrekt noodzakelijk moet worden beschouwd.

— Wij deelen met veel genoegen mede, dat het sinds eenige jaren hier reeds loffelijk bekende Muzijkgenootschap APOLLO in den laatsten tijd eene belangrijke en gewenschte uitbreiding heeft ondergaan. Het heeft zich namelijk, als *Genootschap ter Bevordering van de Toon- en Zangkunst te Groningen*, op nieuw geconstitueerd in twee afdeelingen, waarvan de eene zich bezig houdt met de beoefening der instrumentale muzijk, en de andere met die der zangkunst, terwijl beide, als één geheel, zich ten doel stellen de toonkunst over het geheel alhier te bevorderen en aan te kweeken, bepaaldelijk ook *onder den minvermogenden stand* hier ter stede. Te dien behoeve zal, *onder anderen*, aan onbemiddelde jonge lieden, die toonen aanleg te bezitten voor de muzijk, kosteloos onderwijs worden verstrekt op eene daartoe op te rigten school, waarvan der vereeniging reeds zijn gelegd.

Het jaarlijksch concert van dit Genootschap, 't welk volgens de bepalingen des Genootschaps altijd moet gegeven worden ten behoeve van *weldadige* stichtingen, zal dit jaar plaats hebben op den 6den April aanstaande, en strekken ten voordeele van *'t Gesticht voor Pleegzusters* en van de op te rigten *Muzijkschool ten behoeve van de minvermogende standen* te dezer stede.

Wij mogen het wel onnoodig achten, door vele woorden onze mensch- en kunstminnende stadgenooten opmerkzaam te maken op de gelegenheid, die hun alzoo eerstdaags zal zijn gegeven, om dubbel wèl te doen:

eerstelijk aan een Gesticht, dat waarlijk de grootste deelneming en medewerking verdient, vooral omdat de *ervaring* reeds zoo dikwijls gesproken heeft voor deszelfs doelmatigheid en nuttigheid, en

ten tweede aan eene instelling, wier bestaan men alhier reeds zoo lang heeft gewenscht en van welke ook de meest gematigde verwachting de gunstigste resultaten mag en kan te gemoet zien, naardemaal de *Muzijkschool* zal kunnen strekken om kunst en kunstzin, zedelijkheid en oppassendheid mede te helpen aankweeken en bevorderen dáár, waar zulks zoo zeer noodig is, en niet enkel in 't belang der mindere standen alléén, maar ook evenzeer ten algemeenen nutte en genoegen van de stad onzer inwoning.

— Vrijdag den 22sten dezer is alhier, onder nadere approbatie, aanbesteed het vertimmeren van het Provinciehuis alhier, zoo ter vergrooting van de vergaderzaal der Provinciale Staten, als tot berging van het archief enz. Dit werk is aangenomen door den timmerman R. MAAS alhier, voor eene som van *f* 9,000.

— Men verneemt, dat in het laatst der volgende maand of in het begin van Mei, wederom verscheidene personen, zoo wel uit de provincie als uit deze stad, gereed zijn hun tegenwoordig verblijf met Noord-Amerika te verwisselen.

— Den 22sten dezer werd aan onze Hoogeschool bevorderd tot doctor in de Regten, de heer H. C. UPMEIJER, van Appingadam, na het verdedigen van eenige *Quaestiones Juris Inaugurales*; — en den 23sten tot doctor in de Geneeskunde, de heer J. H. VAN MARLE, van Amsterdam, na het verdedigen van eene dissertatio medica inauguralis, *de Magnesia, Antidoto in Veneficio per Arsenicum*.

Op Dingsdag den 2den April, des voormiddags te 11 uur, zal, door den eerstaanwezenden ingenieur te Groningen, onder nadere goedkeuring van den minister van oorlog, in het logement van de wedw. J. WEITS, bij de Groote Waterpoort te Delfzijl, in het openbaar worden aanbesteed:

Het éénjarig onderhoud van 's rijks militaire gebouwen, metsel- en timmerwerken te Delfzijl.

Hoe men in de Hollandsche provinciën ook op wetenschappelijke gronden terugkomt van het denkbeeld, dat er in ons land slechts ééne Hoogeschool moet zijn.

[Wij voor ons hebben, vroeger en later, reeds te dikwijls ons eigen gevoelen en dat van vele gelijk met ons denkende stad- en gewestgenooten, nopens de noodzakelijkheid van meer dan ééne Hoogeschool in ons land, of van 't voortbestaan en opbeuren van de *drie* bestaande Akademiën, doen kennen, — dan dat wij het noodig achten dáárover *thans* bepaaldelijk te spreken, vooral nu wij zien, dat het zoo lis weg verspreide gerucht, alsof de minister van binnenlandsche zaken voornemens zoude zijn, in 't door hem is te dienen wets-ontwerp aangaande het (hooger) onderwijs, het behouden van slechts *ééne* Hoogeschool voor te dragen, geheel *ongegrond* is.

Wij deelen heden met genoegen mede een artikel van de *Geneeskundige Courant*, van den 17den Februarij l.l., waarin met gronden wordt aangewezen, dat — wat bepaaldelijk de geneeskundige studiën betreft (en om deze juist heette het immers, dat er slechts ééne groote Hoogeschool in ons land moest bestaan) — het voortbestaan der DRIE Hoogescholen volstrekt noodzakelijk is.

Wij hebben met te meer genoegen kennis genomen van dit artikel, omdat het afkomstig is uit eene stad en van eene zijde, die *vroeger* in 't algemeen het heil zochten in slechts ééne inrigting voor hooger onderwijs, met name wat de geneeskundige wetenschappen betreft.

Wij zullen dit artikel van geene aanmerkingen van ons zelve voorzien: — de lezer zal ze zelf maken, vooral aan 't slot des artikels. Het artikel luidt als volgt: RED.]

Men hoort van opheffing van universiteiten, om eene ééne ééneheid te verkrijgen, of een brandpunt waaruit het licht der wetenschap zal stralen enz. Men prijst zoodanige opheffing aan, om de rondheid van systeem, dat er door zal worden verkregen. Men leest van bezuiniging, waartoe zij zal leiden.

Maar bij al die voorstellen heeft men eene hoofdvraag over het hoofd gezien: Is het onderwijs in de geneeskunde mogelijk bij zoodanig stelsel?

En wij moeten volstrekt antwoorden: *neen*; en wel op grond dat de vereischte materiële hulpmiddelen daarbij niet te verkrijgen zijn.

Eene inrigting voor het geneeskundig onderwijs te stichten, waar ook, te *Leiden*, *Utrecht* of *Groningen*, zelfs te *Amsterdam*, is het zeer gebrekkig of onmogelijk maken van dat onderwijs. Want geene dier plaatsen op zich zelve kan voor alle te vormen geneeskundigen voldoende worden ingerigt.

Gaan wij de vereischte materiële hulpmiddelen slechts na. De geneeskundige staats-commissie geeft er ons eene schets van (overgenomen in het rapport over het Hooger Onderwijs, pag. 144 enz.), waaruit wij alleen eenige der voornaamste willen noemen: physische, chemische laboratoria, musea, plantentuinen, — Anatomische en pathologische kabinetten, werkplaatsen voor de anatomische en physiologische oefeningen, eindelijk, een aan het getal studerenden geëvenredigd getal lijken, en zieken-huizen van voldoende uitgebreidheid.

Onder de eerstgenoemden bestaan er enkele hier en daar, van groote uitgebreidheid en vermaardheid, andere weer zijn gebrekkig, maar allen kunnen worden verbeterd, of, waar zij ontbreken, worden daargesteld; maar de laatsten vooral, de ziekenhuizen (en wij noemen ze de allervoornaamste voor het geneeskundig onderwijs), kunnen nergens voldoende worden verkregen, wanneer het onderwijs op ééne plaats wordt geconcentreerd.

Het bewijs ligt voor de hand voor elken onbevooroordeelde, die den maatstaf van het getal studerenden, dat men zal moeten verzamelen, en de materiële hulpmiddelen, die men zal kunnen ver- [illegible]

Welke die maatstaf zij, kan men ongeveer uit het volgende opmaken.

Neemt men de gewenschte eenheid van stand voor de geneeskundigen aan, dan zullen, blijkens eene door ons (in 't jaar 1846) opgemaakte statistieke berekening, minstens 1400 geneeskundigen in 't vaderland vereischt worden, om slechts in dezelfde plaatsen, waar toen en thans geneeskundige hulp verkrijgbaar was, in 't vervolg voldoende te blijven voorzien. (1)

Dan zullen verder, om dat getal voortdurend te behouden, elk jaar 70 nieuwe geneeskundigen moeten gevormd zijn. (2) En zullen eindelijk, om dat getal 70 jaarlijks te bereiken (wanneer men den studietijd gemiddeld op 5—6 jaren stelt), *minstens* 350—420 studerenden vereischt worden.

Een getal dat wij veilig gemiddeld op 400 stellen, zelfs wanneer niet eens aan den wensch voldaan wordt, dat ook de vorming der militaire geneeskundigen met het hooger onderwijs vereenigd wordt.

Een dergelijke maatstaf gelooven wij over het geheel genomen wel de meest juiste. Immers naar de ontstaande behoefte zal het minimum van het getal studerenden, wel het veiligst mogen berekend worden. En wij nemen dien maatstaf dus hier als algemeenen aan, maar zullen hem, om uitvoerigheid te vermijden, slechts dan in 't speciële verder verdedigen, wanneer men gegronde tegenwerpingen daartegen zal hebben ingebragt. Wij vragen dus verder: Kan, naar dien maatstaf te oordeelen, het gecentraliseerde onderwijs ergens voldoende worden?

Verdeelen wij die 400 in drie gelijkmatige rubrieken, ééne voor de zoogenoemde propaedeutische, eene voor de anatomisch-physiologische, en, eindelijk, eene voor de klinische studien (eene verdeeling, die ineen zal moeten vloeijen bij het onderwijs, waardoor de rubrieken waarschijnlijk grooter zullen worden), dan verkrijgen wij minstens 133 studerenden, die gelijktijdig praktisch zich zullen moeten oefenen in scheikunde, 133 die gelijktijdig de anatomisch-physiologische lessen en zelfoefeningen zullen bijwonen, 133, eindelijk, die gelijktijdig de klinieken zullen bezoeken, zich in operatiën en verbanden zullen oefenen, enz.

En voor zoodanig getal bestaan nergens laboratoria, maar nog minder kunnen ergens ziekenhuizen en klinieken in voldoend getal en uitbreiding verkregen worden.

Wanneer wij dat laatste voor *Amsterdam* kunnen aantoonen, dan zeker is elk verder betoog voor de overige plaatsen overbodig.

Gaan wij daartoe de hulpmiddelen, zooals ze daar te verkrijgen zijn, na:

Zij bestaan in 2 ziekenhuizen, waarin gemiddeld te zamen 700 zieken zijn, waaruit men de keur voor het onderwijs dus kan bijeen verzamelen.

Voorwaar eene schoone gelegenheid voor het leveren van 't voornaamste materiaal, maar die toch niet voldoende is, zoo wij het in 't speciële nagaan. Kan bijv. een getal van 180 lijders, waaruit de chirurgische afdeeling in het binnengasthuis bestaat (die van het buitengasthuis is slechts voor huid- en syphilitische zieken van belang), een voldoend getal klinieken opleveren voor de gelijktijdige vorming van minstens 133 studerenden? Wij aarzelen niet het uit te spreken, dat, zoo uitnemend als thans eene kliniek daaruit zamengesteld voldoet aan het tegenwoordig aldaar gegeven onderwijs, zu voor een 40- of 50tal voldoen kan, zeer gebrekkig zou worden, wanneer 3—4 maal zooveel studerenden elkander op die eene kliniek verdrongen, en elk tot eigen oefening geen materiaal genoeg meer vinden konde.

Hetzelfde geldt voor de obstetrische kliniek. Kan een getal van 380 verlossingen, zoo als in 't jaar 1849 daar is voorgekomen, tot de vereischte zelfoefening van zoovelen voldoen? Zeker niet. En hebben wij in het onvolledige van het onderwijs voor deze zoo hoogst belangrijke takken der wetenschap reeds voldoende gronden voor onze uitspraak, wij mogen bovendien de moeijelijkheden niet uit het oog verliezen, die aan de wijzigingen van de bestaande orde van zaken zouden verbonden zijn, zoo als ze vereischt werden, om het aanmerkelijk getal zoogenoemde interne klinieken behoorlijk in te rigten, en dat getal lijken te verkrijgen, dat aan al de vereischte Anatomische, Pathologisch-Anatomische en Chirurgische lessen, maar vooral aan al de praktische oefeningen, die zoo ruim moeten worden, zou kunnen voldoen.

Maar die hulpmiddelen, die ook te *Amsterdam*, bij de centralisatie van het onderwijs, voor de gezamentlijke studerenden zouden ontbreken, zij ontbreken thans in de overige genoemde plaatsen *Leiden*, *Utrecht* en *Groningen*, zelfs voor het beperkt getal studerenden, dat men daar te verwachten heeft, wanneer die inrigtingen voor het onderwijs behouden blijven. Zoo men voor elk dat getal stelt op ⅓—¼, van het geheel op 100—133 dus, en men daarbij, *Leiden* tot voorbeeld genomen, de bestaande beperkte ziekenhuizen beschouwt, met een 40—50tal zieken hoogstens voor de interne en chirurgische klinieken te zamen, en het lutteltal van 70 verlossingen jaarlijks, en zoo wij daarbij bedenken, dat het getal lijken vaak, wij hebben het bijgewoond, eenen ganschen winter voor al de Anatomische lessen en oefeningen gezamentlijk een 6—10tal met moeite bereikte, dan, wij aarzelen niet het uit te spreken, moeten wij liever nog die inrigtingen allen opgeheven zien, dan met den tegenwoordigen stand der wetenschap ze zoo bekrompen te behouden.

Het is daarom de vraag: kunnen zij op die plaatsen voldoende worden daargesteld voor een beperkt getal studerenden en wel zonder te gewigtige bezwaren?

Die vraag moeten wij bevestigend beantwoorden.

Wij hebben tot hiertoe *Leiden* als voorbeeld gekozen, en wij zullen bij dat voorbeeld blijven, omdat het ons niet te doen is in het speciële al de hulpmiddelen na te gaan, maar slechts om het algemeene besluit, dat wij zoo even hebben uitgesproken, genoeg te motiveren. En wij mogen daartoe stellen dat, wat van *Leiden* geldt, voor *Utrecht* en *Groningen* ongeveer kan worden aangenomen.

Over de physische en chemische laboratoria, musea, werkplaatsen voor anatomische en physiologische oefeningen enz. zullen wij, als voldoende bestaande of gemakkelijker aan te vullen, waar ze onvoldoende zijn, of daar te stellen, waar ze mogten ontbreken, niet handelen, maar ook hier ons beperken tot ziekenhuizen en lijken.

Omtrent het eerste hebben ons de heeren Kaathoven en van der Boon Mesch den weg gemakkelijk gemaakt. In hun verslag toch aan den stedelijken raad: *Over den gebrekkigen staat van de geneeskundige inrigting voor zieke armen te* Leiden, wordt een ziekenhuis voor 200—150 zieken minstens eene behoefte genoemd, alléén voor Leidens arme bevolking zelve; en verder worden in dat zelfde verslag de weinige bezwaren in het daglicht gesteld, die aan het daarstellen van zoodanig ziekenhuis zouden zijn verbonden.

Welnu, dat ziekenhuis zal, wanneer het bovendien wordt dienstbaar gemaakt om in eene toch reeds door zaakkundigen erkende behoefte aan provinciale ziekenhuizen te voorzien, en eindelijk ook nog (wij voor ons althans kennen er geene gegronde bezwaren tegen) aan de verpleging van militaire zieken zal voldoen, al ligt een 200—250tal kunnen bevatten.

En zoo dan daarnevens ruime polyklinieken (waaraan de overige stads armen-inrigtingen zouden kunnen worden dienstbaar gemaakt, en waardoor de reeds vrij ruime in onzen tijd bestaande, zooals ééne voor de kinderziekten onder leiding van den hoogleeraar Pruijs van der Hoeven, ééne voor chirurgische gevallen onder die van den hoogleeraar Broers [?], ook nog zouden kunnen uitgebreid worden), verder aan het onderwijs ten dienste staan, dan gelooven wij met genoegzamen grond te kunnen verzekeren, dat zoodanig materiaal van zieken voldoende worden zal voor het doel, zoo als wij het tot hiertoe ontwikkeld hebben.

Dat het getal lijken door eene dergelijke inrigting reeds grooter worden zal, volgt van zelf; maar ook daartoe zal eene algemeenere medewerking van andere steden, bij de thans zoo gemakkelijke communicatie, kunnen worden aangezocht, en door de Hooge Regering in het algemeen belang op verschillende wijzen kunnen worden aangemoedigd; terwijl wij eindelijk met die beide redenen van zelf de medewerking, ook voor dat punt, den wetenschappelijken ijver van de Hoogleeraren mogen in rekening brengen, die, door nader opsporen van lijken, het bezigen waar mogelijk van kunstcadavers, praeparaten, en dierenlijken, in de bestaande gebreken zal kunnen voorzien.

Wat van *Leyden* geldt, dat het onderwijs met al die hulpmiddelen grondig verbeterd en voldoende mag genoemd worden, kan, zoo als wij gezegd hebben, in meerdere of mindere mate, op *Utrecht* en *Groningen* worden toegepast; maar nemen wij het ook aan dat ze *kunnen* verkregen worden die hulpmiddelen, dan blijft ons nog eene vraag over: *zullen* ze verkregen worden?

Zal de onderlinge medewerking van allen, van regeringen, van land en provinciën, van steden, en zelfs van de individuen, die er in betrokken zijn, gevonden worden zooals ze vereischt wordt? Wij gelooven die vraag bevestigend te moeten beantwoorden. Want wij mogen niet verwachten, dat ze zal uitblijven, waar het zulke belangen geldt, als die der wetenschap en die der humaniteit, vooral wanneer er niet slechts met ernst en nadruk op gewezen, maar wanneer ook goed georganiseerde plannen door de bevoegden er toe worden voorgedragen.

Maar mogten ondergeschikte redenen ook al die medewerking tot zulke belangen tegenhouden, dan gelde van de zijde der hooge regering, waar de opofferingen van den staat alleen niet voldoende kunnen worden, het beginsel van noodzakelijkheid in het algemeen belang boven verkregen privilegien.

Dan moge, dan moet, zeggen wij, de medewerking van andere steden of provinciën worden ingeroepen. Dan mogen, dan moeten, in naam dier belangen, de Universiteiten worden opgeheven, om ze naar elders te verplaatsen, maar niet om ze te vernietigen. *Want haar bestaan is voor de Geneeskundige wetenschap een vereischte.*

---

(1) Volgens 't Statistisch Jaarboek voor 1849 van Dr. Ali Cohen, is het bestaande getal geneeskunstoefenaren bijna het dubbele.
Noot v. d. *Red. der Gen. Ct.*

(2) Volgens statistische berekening, bedraagt de gemiddelde duur van de praktijk der geneeskundigen 20 jaren.
Noot v. d. *Red. der Gen. Ct.*

Uit een door de *Staats Courant* medegedeeld algemeen overzigt van den loop der Cholera in het koningrijk der Nederlanden over de jaren 1848 en 1849, waaronder echter niet begrepen zijn de militairen en de door officieren van gezondheid verpleegden, blijkt, dat gedurende den geheelen duur der ziekte zijn aangetast 43860 (25715 in de steden en 18145 ten platten lande), overleden 23258 (12892 in de steden en 10366 ten platten lande), hersteld 20602 (12823 in de steden en 7779 ten platten lande). — Wij zullen dit Overzigt nader in zijn geheel mededeelen.

Het volgende is aan de *Drentsche Courant* ter plaatsing toegezonden:

„In de *Drentsche Courant* is als van iets zeldzaams melding gemaakt van het vinden van steenen beitels of zoogenoemde wiggen, gevonden bij Drouwen, gemeente Borger; niet minder zeldzaam, vermeent schrijver dezes, is een aldaar voor jaren gevonden steen, thans bij Hendrik Niemeijer te Gasselte in bezit, die blijkbaar vroeger tot het malen van graan of iets dergelijks is gebezigd; deze steen heeft van boven eene ovaal-ronde gedaante met drie insnijdingen in het midden, ieder van vier duimen breedte en twee duimen diepte, in welke vroeger iets bevestigd schijnt geweest te zijn, waardoor de steen in beweging gebragt werd; overigens is dezelve cirkelvormig rond, aan de onderzijde plat, maar hol, zoodat dezelve bij eene breedte van 35 duimen en bij eene dikte of hoogte van 20 duimen aan de zijden, in het midden slechts de dikte van 13 duimen bezit. Midden in dezen steen bevindt zich eene kleine ronde opening, die van boven evenwel 13 duimen breed is, en waardoor waarschijnlijk het tot vermaling bestemde graan werd ingelaten. — Is schrijver dezes wel onderrigt, dan bevindt zich dito steen te Drouwen voor zeker huis in de straat, die met bovenvermelden onmiddelijk bij elkander in de keuken van een boerenhuis in den grond begraven is gevonden, en welke aan de bovenzijde ovaal rond, en juist in de holte van den eerstgemelden steen sluitende is, zoodat waarschijnlijk de laatste tot legger en de eerste tot looper gediend zal hebben. — Het ware te wenschen, dat de steen te Drouwen uitgegraven en met dien van H. Niemeijer in een kabinet van oudheden wierd overgebragt. Het is inderdaad te betreuren, dat in deze provincie, waar meer dan in de meeste der andere gewesten van het Vaderland overblijfselen van den Oud-Germaanschen tijd gevonden worden, geen provinciaal kabinet van oudheden enz. bestaat. Zoo er eene dergelijke inrigting aanwezig was, onder eene goede directie, inderdaad het zou, naar ons inzien, aan bijdragen niet ontbreken.

De commissie *Loon voor Werk*, te Middelburg, heeft dezen winter beproefd, in hare werkplaats *houten kinderspeelgoed* te doen vervaardigen. Zij zag daarin een nieuw vak van werkzaamheid, geschikt om bezigheid en verdienste aan eenige werklieden te verschaffen, zonder eenige bestaande kostwinning te benadeelen. De commissie maakt thans bekend, dat zij dat fabrikaat, in een depôt te Middelburg, te koop stelt, met verzekering, dat hetzelve in fraaiheid, deugdelijkheid van bewerking en prijs, de vergelijking met het buitenlandsche kan doorstaan, en dat, zoo het aftrek vindt, dat vak van werkzaamheid in een volgend jaar voor uitbreiding vatbaar zou zijn en dus aan nog meerderen werk kunnen verschaffen.

De bevolking der Israëlieten in Frankrijk heeft zich in de jongste jaren aanmerkelijk uitgebreid. Blijkens officiële opgave bedroeg in 1808 het getal Joden over het geheele keizerrijk 77,162. Bij eene keizerlijke verordening van den 11den Dec. 1808 werd — zoo als men weet — deze Joodsche secte verdeeld in 13 Consistoriën of Synagogen, te weten: Parijs, Straatsburg, Wintzenheim, Maintz, Metz, Nancy, Trier, Coblentz, Crefeld, Bordeaux, Marseille, Turin en Cazal. Trekt men van dit cijfer af de 6 omschrijvingen van Maintz, Trier, Coblentz, Crefeld, Turin en Cazal, welke plaatsen thans niet meer tot Frankrijk behooren, en wier Joodsche bevolking in 1808 een cijfer van 30,499 zielen uitmaakte, dan kan men berekenen dat het Fransche grondgebied, zoo als het zich thans uitstrekt, in 1808 slechts 46,663 Israëlieten telde. Dit cijfer is bijna de helft toegenomen, te weten van 1808—1845, in welk laatste jaar het gerezen is tot 85,910 zielen. De toeneming doet zich vooral opmerken in de omschrijving van Parijs, die destijds 3585 Joodsche inwoners, doch thans 17,000 telt. Die van Straatsburg, Colmar, (Wintzenheim) en Nancy zijn vermeerderd met een cijfer van 6000 à 7000, die van Metz en Marseille met 1500 zielen.

Opgravingen in het oude Ninivé.

Dezer dagen zijn hoogst belangrijke mededeelingen van den heer Layard, uit Assyrië, wegens nieuwe ontdekkingen binnen de wallen van Nimrod [?], op de plaats, waar men vermoedt, dat het oude Ninivé gestaan heeft, ontvangen. Nieuwe uitgravingen in een vroeger nog niet onderzocht gedeelte hebben tot de ontdekking van den troon geleid, op welken de Monarch zetelde, die ruim drieduizend jaren geleden heerschte. Die troon is uit metaal en ivoor gewrocht; het metaal is rijk bewerkt en het ivoor kunstig uitgesneden. Hij schijnt door een breed en zwaar gordijn van de staats-apartementen afgescheiden geweest te zijn, want men heeft de ringen gevonden welke tot het heen- en wederschuiven van dat gordijn gediend hebben. Menschelijke overblijfselen zijn niet gevonden, en alles duidt aan, dat het paleis door brand vernield is. De troon is op sommige plaatsen door het vuur beschadigd gevonden.

De werklieden vonden in het begin van Januarij drie reusachtige koperen ketels en onderscheidene ruwe metalen schotels. De aarde, waarmede die ketels gevuld waren, was vermengd met eene tallooze hoeveelheid ivoren voorwerpen van zeer onderscheiden soort, terwijl men er almede het ijzer eener bijl in vond. Verder werden er nog dertig metalen vazen gevonden, alsmede keurig gedreven en gegraveerde bekers en koppen, schilden, zwaardgevesten, waarvan echter het lemmer afgeroest was, en eindelijk eene kleine marmeren vaas.

De bekers en andere voorwerpen bestaan uit een onbekend metaalmengsel; maar zij zijn alle verroest en zoo broos dat men ze niet kan behandelen, zonder gevaar van ze te breken; daarom zendt de heer Layard ze ongereinigd naar Engeland. Kapitein Erskine Roland, zijn helper, schrijft in een' brief, dat hij acht uren achtervolgens is bezig geweest eenige voorwerpen met eigen handen uit den grond te krabben, daar zij zelfs te broos waren om er een mes bij te kunnen gebruiken. Onder al die vreemde zaken hebben eenige honderden parelmoeren voorwerpen, die zeer juist op hemdsknoopjes gelijken, bijzonder de aandacht getrokken.

De heer Layard heeft bovendien nog twee kolossale steenen leeuwen, die hij er almede opgedolven heeft, naar Engeland verzonden.

Correspondentie.

Een paar gewone inteekenaren nemen de vrijheid, langs dezen weg de geachte en ijverige Commissie van spijsuitdeeling alhier in ernstige overweging te geven, of het niet doelmatig, en voor de ontvangers nuttig, ja noodzakelijk zoude wezen, om bij het buitengewoon ongunstig weder de spijsuitdeeling nog voor eene maand te verlengen, gelijk zulks wel eens meer heeft plaats gehad, en men toch niet mag vooronderstellen, dat een der inteekenaren zich aan de voldoening der daardoor veroorzaakte meerdere kosten zoude onttrekken.

REDEVOERING van den heer G. REINDERS, *uitgesproken in de Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van den 6den Maart* 1850, *bij de beraadslaging over het wetsontwerp nopens de brievenposterij.*

Mijne Heeren!

De brievenposterij heeft sedert jaren aanleiding tot klagten gegeven, in steden meer bepaald wegens het te hooge port, en ten platten lande zoowel wegens het te hooge port, als wegens te geringe uitbreiding.

Bijaldien de verlaging van het port de uitbreiding niet merkelijk bemoeijelijkt, dan zoude men beide te gelijk kunnen toepassen, maar ingeval de verlaging van het port de uitbreiding meer bezwarend maakt, dan zou ik het verkieslijkst achten, om de uitbreiding de verlaging van het port vooraf te laten gaan.

Blijkens de volkstelling van 1840, woont ruim *een derde* gedeelte van de geheele bevolking in 37 steden.

Nu bestaan er 95 postkantoren over het geheele rijk, en daar deze kantoren bijna uitsluitend in de steden gevestigd zijn, zoo heeft *twee derde* gedeelte van de bevolking een veel minder genot van de brievenposterij dan de stedelingen. — Uit dit oogpunt de zaak beschouwende, zal men moeten toestemmen, dat de landelijke bevolking aanspraak heeft op meerder uitbreiding dan tot hiertoe het geval is geweest. — Maar er is nog eene andere vraag, en wel deze: of de ingezetenen der steden ten opzigte der brievenposterij ook door de regering op eene bevoordeelde worden tegenover de bewoners van het platte land? of liever: verrigt of doet de regering in dezen ook iets ten behoeve der ingezetenen in de steden, hetwelk zij gevoegelijk konde overlaten aan de stedelijke besturen zelve? — Ik geloof, M. H.! dat dit door u toestemmend moet beantwoord worden. Ik bedoel namelijk dat door de regering, in de steden, de brieven ten koste van het rijk, aan de huizen der ingezetenen bezorgd worden. Ik ben van oordeel, dat de regering hiervan moet afzien, en dat zij de bestelling, even als ten platten lande, ten laste van de stedelijke besturen moet brengen. Daardoor zal niet alleen eene meer gelijkmatige bedeeling plaats hebben, maar de stedelijke besturen zullen dan dit werk in het belang dér ingezetenen kunnen regelen, iets hetwelk door *hen* met minder kosten gedaan zal kunnen worden, dan wanneer zulks door den Staat geschiedt.

Het zal wel geen betoog behoeven, dat het bezorgen der brieven aan de huizen van stedelingen aanzienlijk minder kostbaar is, dan de bezorging ten platten lande, maar dit is een voordeel, eigendommelijk aan de zamenwoning verbonden, een genot dat in dit opzigt reeds groote voordeelen voor den stedeling oplevert. — Maar dit geeft daarom aan hen geen regt, noch verpligting aan de regering, daaraan nog meerder voordeelen te verbinden. En daar de regering dit thans werkelijk doet, en voor het vervolg doen zal, zoo handelt zij mijns inziens niet meer billijk. — Zij helpt daar, waar de minste hulp noodig is.

Sommigen zien echter in de opheffing der bepaling om de brieven in de steden franco aan de huizen te bezorgen, eene onbillijkheid, en vermeenen alzoo in gelijke bedeeling een onregt te zien. — Ik deel niet in dat gevoelen, want in iets te vragen of te eischen, wat de regering aan anderen moet weigeren, ligt mijns inziens iets onregtvaardigs.

Ook moet ik de regering nog op eene andere overbedeeling aandachtig maken, daarop namelijk, dat het personeel der bestaande postkantoren, in de steden door het rijk wordt bekostigd, terwijl de kosten van het personeel van de distributiekantoren ten platten lande door verhooging van het briefport wordt bestreden. — Een en ander herinnert aan een historisch feit, te weten, dat in den regel de belangen van de landelijke bevolking minder naauwgezet door de regering worden behartigd. Wij hopen echter, dat het voortaan in dezen althans bij historische herinnering zal blijven.

Het zoude voor de schatkist niet onbelangrijk zijn, zoo de regering konde afzien van het kostelooze bestellen der brieven in steden; want daardoor zoude de regering over ruim ƒ 50,000, die zij thans aan 190 brievenbestellers uitgeeft, kunnen beschikken om het postwezen ten platten lande meer uit te breiden; en wanneer men bij deze som opneemt 't geen er kan en moet bezuinigd worden, zoo aan hooge traktementen, als aan personeel op sommige postkantoren, dan zoude deze som welligt voldoende zijn om aan het postwezen de noodige en verlangde uitbreiding te geven, en de uitgaaf van ƒ 100,000 daarvoor op de begrooting voor 1850 gebragt gevoegelijk bespaard kunnen worden. — Wat het zoogenoemde monopolie van het brievenvervoer betreft, om dit namelijk bij voortduring aan het rijk te verzekeren, zulks levert naar mijne wijze van beschouwen altoos gewigtige en nog groote bezwaren op, zoowel in de uitvoering der wet zelve, als ten aanzien van de ongelegenheid ter verzending van brieven. Het heeft mij daarom dan ook leed gedaan, dat de regering dit beginsel vasthoudt en gemeend heeft daarvan geen afstand te kunnen doen.

Ziedaar, mijne heeren! de hoofdbezwaren, welke velen thans nog met mij tegen het brievenvervoer hier te lande hebben, en als ik nu onderzoek, of die bezwaren door dit wets-ontwerp worden opgeheven, dan verkrijg ik geen bevredigend antwoord; alleen een lager port wordt bij de onderwerpelijke wet gesteld toegezegd; maar ten aanzien van uitbreiding ten platten lande, zoo als in artikel 22 omschreven wordt, is de wet te onbepaald om daarmede genoegen te kunnen nemen. De ongelijke bedeeling in het bezorgen van brieven aan de huizen wordt in opgemeld artikel bestendigd, terwijl het monopolie zal worden gehandhaafd.

Ten aanzien van het voorgedragene schaaltarief moet ik aanmerken, dat ik hetzelve niet hoog, en in betrekking tot den afstand, en met het behoud van het monopolie, goed geregeld acht; maar naar mijne wijze van beschouwen, had ik liever een uniforme port gewenscht van 8 à 10 cents, te betalen door aanhechting van een postzegel, benevens een lager postzegel van 3 à 5 cents voor brieven door partikulieren te vervoeren. — Dit zoude de geldelijke verantwoordelijkheid, alsmede andere werkzaamheden op de postkantoren zeer veel vereenvoudigen en verminderen, terwijl het monopolie daardoor meer in een beschermend regt zoude veranderen. Een en ander zal ongetwijfeld leiden tot bezuiniging zoowel als tot gemakkelijker uitvoering der wet, terwijl daardoor tevens de schatkist meerder netto opbrengst zal erlangen, dan bij het voorgedragene schaaltarief, met behoud van het monopolie.

Opzigtelijk de uitbreiding ten platten lande had ik gewenscht, dat in de wet bepaald ware geworden, dat dadelijk bij derzelver invoering in ieder gemeente, op kosten van het rijk een hulpkantoor aanwezig zoude zijn. — Ik acht zulks noodzakelijk, omdat bij de invoering der wet het monopolie moet gehandhaafd worden, zoodat alsdan het partikulier brievenvervoer ophoudt; en bijaldien dan niet voorzien is in gezegde hulpkantoren, dan zullen de ingezetenen ten platten lande van alle brievenverzending verstoken zijn.

Eindelijk is de strekking van dit wets-ontwerp, de verlaging van het briefport, de uitbreiding van het brievenvervoer zal voorafgaan, en alzoo, wanneer ik mij niet bedrieg, niet in den geest van de meerderheid der bevolking.

Kerknieuws.

Zeist, 19 Maart. Van wege het Zendeling-genootschap der Evangelische Broedergemeente, dat met onvermoeiden ijver arbeidt aan de uitbreiding van het rijk van Christus onder de Heidenen, zijn verleden Zondag op nieuw drie zendelingen, de Broeders *Meijer*, *Schaible* en *Nonnig*, van hier naar Suriname vertrokken. Binnen kort verwacht men hier uit Duitschland nog drie of vier personen, die met hetzelfde doel de reize zullen aanvaarden.

St. Jansga c. a. (klass. *Heerenveen*), 12 Maart. Heden werd hier het berigt ontvangen, dat de weleerw. heer *J. C. de Vijver* bedankt heeft voor de op hem uitgebragte beroeping.

Zwartsluis (klass. *Kampen*), 13 Maart. Heden werd uit het opgeheven twaalftal het volgende zestal predikanten opgemaakt: *L. W. J. ten Bokkel*, pred. te Noord-Scharwoude; *L. van Dijk*, te Zevenhuizen; *J. Hooijkaas Herderschee*, te Kamperveen; *H. Oolgaardt*, te Welsum; *B. ter Haar Romenij*, te Eemnes-binnendijks; en *G. H. Wolvekamp*, te Berkenwoude.

— Bij de Herv. gemeente te Rosendaal (klassis Breda) is uit het 14tal predikanten, van wege Z. M. aangewezen, tot herder en leeraar gekozen ds. *Schuuring*, pred. te Rockanje. — Ds. *Hanewinckel*, pred. te Ravenstein, heeft voor het beroep bij de Herv. gemeente te Koudekerke (klassis Middelburg) bedankt.

Akademienieuws.

Utrecht, 21 Maart.

Heden morgen heeft de hoogleeraar H. J. Roijaards de betrekking van rector-magnificus onzer Hoogeschool overgedragen aan zijn' opvolger, den hoogl. B. J. Lintelo de Geer, na het houden eener *Oratio de commutationis, quam subiit Theologia in Nederlandia, seculo hoc undevicesimo, vita ac ratione*; dat is: *over den gang (en de wijze) der verandering, die de Godgeleerdheid in Nederland tot dus ver in de negentiende eeuw ondergaan heeft.*

Als secretaris van den akademischen senaat is, in de plaats van den hoogleeraar F. C. Donders, opgetreden de hoogl. H. J. Roijaards.

De viering van dezen gedenkdag is des avonds door heeren studenten met eene serenade gesloten.

Leiden, 23 Maart.

Heden aanvaardde mr. S. Vissering zijne betrekking van gewoon hoogleeraar in de regten aan onze Hoogeschool, met het houden eener plegtige redevoering in de moedertaal, *over vrijheid, het grondbeginsel van staathuishoudkunde.*

Te Groningen, bij C. M. van Bolhuis Hoitsema, Boekdrukker.